

Zeeuwse

samenwerkingsverband
voor primair onderwijs

“Alle kinderen op de juiste school!”

Jaarverslag 2019

Stichting Zeeluwe
Gelreweg 22
3843 AN Harderwijk
0341-740007

KvK 5910.3256
CFI instellingsnummer 21688
Samenwerkingsverband PO 2509
Website www.zeeluwe.nl
E-mail info@zeeluwe.nl

Inhoud

Voorwoord.....	3
Bestuursverslag.....	4
1. Doelstellingen, organisatie en resultaten.....	4
1.1 Doelstellingen en organisatie.....	4
1.2 Verantwoording van het gevoerde beleid en de kernactiviteiten	7
1.3 Verantwoording bereikte resultaten	13
2. Continuïteitsparagraaf.....	29
2.1 Meerjarenbegroting.....	29
2.2 Risicoanalyse	39
2.3 Verslag van het toezichhoudend bestuur.....	46
3. Toelichting op de financiële resultaten en positie	50
3.1 Leerlingaantallen.....	50
3.2 Inkomsten	50
3.3 Uitgaven	51
3.4 Resultaat en resultaatbestemming	53
3.5 Ontwikkeling van het vermogen en de financiële kengetallen	53
3.6 Treasuryverslag	54
4. Jaarrekening 2019	55
4.1 Grondslagen	55
4.2 Balans	58
4.3 Staat van baten en lasten.....	59
4.4 Kasstroomoverzicht	60
4.5 Toelichting op de balans	61
4.6 Verantwoording subsidies (model G).....	64
4.7 Verbonden partijen.....	65
4.8 Niet uit balans blijvende verplichtingen	66
4.9 Gebeurtenissen na balansdatum	66
4.10 Toelichting op de staat van baten en lasten	67
4.11 Verantwoording wet normering topinkomens	71
4.12 Overige gegevens	74
Gegevens over de rechtspersoon	75
Gebuurte afkortingen en termen	76
Ondertekening door het bestuur	77
Controleverklaring accountant	78

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van Samenwerkingsverband Zeeluwe. Met dit jaarverslag wil het bestuur van Zeeluwe zich graag verantwoorden aan ouders, leerkrachten op de 116 aangesloten scholen, OPR, 36 schoolbesturen, acht gemeenten en aan andere belanghebbenden.

Dit jaarverslag gaat over het algemene beleid. Omschreven is welke activiteiten in 2019 ondernomen zijn om de doelen van passend onderwijs te bereiken, waaronder het zorgdragen voor een dekkend aanbod aan ondersteuningsvoorzieningen, zodat voor elk kind in ons samenwerkingsverband passend onderwijs beschikbaar is.

Binnen Zeeluwe wordt gewerkt vanuit het schoolmodel. Dit houdt in dat de 36 schoolbesturen een belangrijk deel van de ondersteuningsmiddelen ontvangen om zelf en aan de lokale tafels in de acht gemeenten in overleg met de andere schoolbesturen, jeugdzorg, gemeente en andere partners passend onderwijs te realiseren.

Terugkijkend op 2019 is het bestuur er trots op dat het dekkend netwerk zich verder verbreedt, dat het arrangement van Op Koers gericht op ondersteuning voor hoogbegaafde kinderen goed functioneert en dat er een gezamenlijke ontwikkelagenda samenwerking onderwijs en jeugdhulp is vastgesteld, die bijdraagt aan het verbeteren van de lokale samenwerking tussen deze partijen. Het aantal thuiszitters stabiliseert, gezien de afspraak om geen thuiszitters te hebben, vraagt dit extra inspanning. Het samenwerkingsverband wordt in deze processen gezien als een belangrijke verbindende partner. Als organisatie functioneert Zeeluwe prima en ontwikkelt het bestuur zich goed.

In 2019 is ook veel energie ingezet om te komen tot een nieuw ondersteuningsplan. Dit plan is gebaseerd op de uitkomsten van de vele gesprekken met ouders, leerkrachten, professionals, gemeenten, jeugdhulporganisaties, aangesloten schoolbesturen en andere stakeholders. Kern van het nieuwe ondersteuningsplan is het verder versterken van de samenwerking en (horizontale) verantwoording op het lokale niveau in de acht gemeenten. Voor specifieke ondersteuning aan kinderen zijn afspraken gemaakt om dit op de schaal van Zeeluwe op te pakken om zo de gewenste kwaliteit te kunnen bieden. In het voorjaar 2020 moet het nieuwe Ondersteuningsplan worden vastgesteld en worden toegezonden aan het ministerie van OCW. Per 1 augustus wordt dit van kracht. De (meerjaren)begroting is al afgestemd op dit meerjarenbeleid.

Financieel gezien zijn wij een gezonde organisatie en het bestuur heeft besloten om de reserves in de komende vier jaar versneld af te bouwen. Met deze financiële impuls kunnen de schoolbesturen nog meer investeren in de kwaliteit van het passend onderwijs op de scholen.

C.J. (René) Windhouwer
Voorzitter Bestuur Zeeluwe

Bestuursverslag

1. Doelstellingen, organisatie en resultaten

Opbouw van het jaarverslag

In dit zesde jaarverslag van het samenwerkingsverband Zeeluwe voor primair onderwijs legt het bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid in 2019.

In het eerste hoofdstuk worden beknopt de belangrijkste kenmerken van dit samenwerkingsverband benoemd en is de bestuurlijke verantwoording over de werkzaamheden van het bestuur en het uitgevoerde beleid opgenomen.

Het tweede hoofdstuk bevat de continuïteitsparagraaf. Deze bestaat uit de meerjarenbegroting, de risicoanalyse en het verslag van het toezichthoudend bestuur.

In hoofdstuk drie wordt een financiële verantwoording gegeven van de resultaten van het samenwerkingsverband, inclusief de kengetallen.

Tenslotte is in hoofdstuk vier de jaarrekening opgenomen. Deze is opgesteld door het administratiekantoor van Zeeluwe en getoetst door de controller. Het geheel is gecontroleerd door de accountant.

Er is gekozen voor een verantwoording op hoofdlijnen.

1.1 Doelstellingen en organisatie

Het samenwerkingsverband primair onderwijs Zeeluwe wordt gevormd door 36 schoolbesturen die verantwoordelijk zijn voor het onderwijs op

- 106 basisscholen (bao);
- 4 scholen voor speciaal basisonderwijs (sbo);
- 6 scholen voor speciaal onderwijs (so).

Ruim 20.000 kinderen volgen onderwijs op deze scholen.

Deze scholen liggen in acht gemeenten: Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Nijkerk, Nunspeet, Putten en Zeewolde.

Het **bestuur** is eind 2019 gewijzigd en bestaat uit:

Voorzitter	de heer C.J. Windhouwer (onafhankelijk met stemrecht)
Directeur-bestuurder	mevrouw drs. K. Verkerk
Toezichthoudende bestuursleden	de heer P. den Besten (onafhankelijk lid, op voordracht vd OPR) de heer H.A. Diepeveen de heer J. Lindemulder (vervangt de heer T. Harms) de heer A.G. Messelink de heer K.F. Oosterbaan

Het bestuur is het bevoegd gezag van Stichting Zeeluwe en bestaat uit zeven leden. Een onafhankelijk voorzitter, de directeur-bestuurder, die belast is met de uitvoerende bestuurstaken, een extern toezichthoudend bestuurslid op voordracht van de OPR en vier toezichthoudende bestuursleden, verbonden aan schoolbesturen. In het verslag van het toezichthoudend bestuur (2.3) treft u een overzicht van de nevenfuncties van de bestuursleden aan.

Het bestuur heeft in 2019 in drie vergaderingen aan de aangesloten schoolbesturen (VvA) verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en het uitgeoefende intern toezicht.

Door het bestuur van Zeeluwe wordt de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs gehanteerd.

Vanaf de start van Stichting Zeeluwe wordt gewerkt met een audit-commissie en een remuneratie-commissie. Zij leggen verantwoording af aan het bestuur.

Er wordt sinds 2017 gewerkt volgens het besturingssysteem van Policy Governance¹. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat het bestuur binnen een organisatie het hoogste orgaan is. Er wordt een nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen de rol van het toezichthoudend bestuur en die van de uitvoerend bestuurder. De uitvoerend bestuurder heeft de hoogste autoriteit voor wat betreft beleidsinitiatieven. Het toezichthoudend bestuur heeft de hoogste autoriteit als het gaat om de goedkeuring van randvoorwaarden waarbinnen beleid gevoerd wordt, zoals de financiële en de strategische aspecten. Er is gewerkt binnen het vastgestelde toezichtkader. Hierin zijn de waarden en de belangen van de morele eigenaren en stakeholders (schoolbesturen, gemeentes, ouders, leerlingen en andere partijen) vastgelegd en zijn criteria geformuleerd voor goed beleid. Met de directeur-bestuurder is afgesproken op welke wijze en op welke onderwerpen verantwoordingsrapportages worden opgeleverd. Dit is in een jaarplanning vastgelegd. In de praktijk wordt gestreefd naar een goede balans tussen beleid, inhoud en toezicht waarbij ook de noodzakelijke oriëntatie op de leerling, school en ouders in beeld gehouden wordt.

In het najaar is meegewerkt aan het thema onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs naar de Governance van samenwerkingsverbanden. Tevens is Zeeluwe gevraagd een toelichting te geven op de ontwikkeling van de vermogenspositie van het samenwerkingsverband.

Ondersteunend bureau samenwerkingsverband Zeeluwe

In 2019 is de bezetting van het bureau uitgebreid met een projectmedewerker. Bij het bureau zijn nu werkzaam de directeur-bestuurder (0,8 fte), een managementassistent (0,6 fte), een beleidsmedewerker (0,8 fte) en een projectmedewerker (0,4 fte). Voor de financiële en administratieve dienstverlening zijn diensten ingehuurd (administratiekantoor en een controller). De belangrijkste bedrijfs- en financiële processen van Zeeluwe zijn op orde. Er is een bestuurs- en beleidscyclus opgesteld. De voortgang op de uitvoering wordt maandelijks op bestuursniveau besproken. Het strategisch personeelsbeleid is gericht op continuïteit, werknemerstevredenheid, personeels- en organisatieontwikkeling en professionalisering. Daarvoor wordt geïnvesteerd in scholing. Ook wordt gestuurd op diversiteit in de bezetting, gericht op continuïteit en versterking van de organisatie. De tevredenheid van medewerkers wordt consequent meegenomen. Signalen worden opgehaald en besproken en samen wordt gezocht naar oplossingen van eventuele problemen. Er wordt gewerkt met een klein team. Dit betekent in verhouding tot de taken, dat de werkdruk vooral in piekmomenten continue aandacht vraagt. In het belang van de medewerkers is hierom is de bezetting in 2019 met 0,2 wtf uitgebreid. Het samenwerkingsverband ontvangt vanuit de CAO primair onderwijs geen werkdrukverlaging middelen. De uitbreiding is dan ook bekostigd uit de regulier beschikbare middelen. De huisvesting van het kantoor van Zeeluwe is in 2019 niet gewijzigd en ook in de nabije toekomst wordt geen wijziging voorzien.

Het gevoerde beleid inzake de beheersing van uitkeringen na ontslag

In 2019 is er geen sprake geweest van gedwongen ontslag. Wij verwachten ook de komende jaren geen gedwongen ontslagen. We handelen conform de CAO primair onderwijs.

Duurzaamheid

Zeeluwe interpreteert duurzaamheid ruim: duurzame oplossingen voor leerlingen, duurzame inzet van medewerkers en duurzaam gedrag in de zin van milieubelasting. Dit krijgt vorm door bij besluiten, die primair gestuurd worden door het ondersteuningsplan en de daarin gemaakte afspraken, duurzaamheid te laten meewegen. Dit is en zal zichtbaar zijn in vooral beslissingen over kwetsbare leerlingen, in het personeelsbeleid en bij inkoopbesluiten.

¹ Het systeem is bedacht en ontwikkeld door John en Miriam Carver. Zij zijn ook de eigenaren van de naam 'Policy Governance'. Vandaar de ® achter de naam. Dit houdt in, dat Policy Governance een specifiek systeem is, waarvan de kenmerken omschreven zijn door John en Miriam Carver.

Klachten

Er zijn door de scholen van s(b)o opmerkingen gemaakt over het late tijdstip van aanmelden bij deze scholen. Hierdoor kwam een zorgvuldige intakeprocedure en tijdige plaatsing van leerlingen in het gedrang. Dit jaar worden de basisscholen verzocht aanvragen eerder in te dienen zodat deze tijdig en zorgvuldig behandeld kunnen worden.

Niet alle toelaatbaarheidsverklaringen zijn door het bureau binnen de daarvoor geldende termijn verstrekt. Dit betrof vooral de herindicaties. Met de invoering van het elektronische hulpmiddel Tommy per 1 september 2019 wordt dit ondervangen.

Commissie Onderinstroom

Binnen het samenwerkingsverband is de commissie Onderinstroom ingesteld. Deze commissie toetst en adviseert de directeur-bestuurder over de directe toelaatbaarheid van jonge kinderen in het s(b)o. Daarnaast adviseert de commissie over de categoriebepaling so en de aanvragen TLV vanuit de verlengde onderinstroom. Tenslotte bestaat er de mogelijkheid dat voorschoolse voorzieningen of scholen de commissie advies vragen inzake complexe individuele situaties. De commissie toetst, adviseert en rapporteert over haar werkzaamheden aan de directeur-bestuurder. De commissie bestaat uit 6 personen met expertise uit het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal Onderwijs en wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. De samenstelling van deze commissie is ongewijzigd gebleven in 2019.

Aangesloten schoolbesturen, Ondersteuningsplanraad en gemeenten Regio Noord-Veluwe

Er is in 2019, evenals in het vorig verslagjaar, gewerkt volgens de bedoeling en de afspraken uit het Ondersteuningsplan 2016-2020.

In dit ondersteuningsplan zijn de schoolbesturen voor primair onderwijs nadrukkelijk aan zet. Zij krijgen middelen en ruimte om passend onderwijs vorm te geven. De lokale samenwerking is daarbij een belangrijke verbindende schakel om tot een daadwerkelijk dekkend netwerk van voorzieningen passend onderwijs te komen, zodat kinderen in de basisschoolleeftijd zo thuis nabij als mogelijk onderwijs kunnen volgen.

Dit vraagt ook om een nauwe samenwerking met het s(b)o waar niet alleen plaats is voor leerlingen om het voor hen best passende onderwijs te krijgen, maar van waaruit ook met de reguliere scholen afspraken worden gemaakt over ondersteuning in het reguliere onderwijs en/of binnen speciale lokale tussenvoorzieningen waar expertise gebundeld beschikbaar is. De monitoring op de voortgang in de realisatie van het dekkend netwerk in elk van de acht gemeentes heeft evenals vorige jaren plaats gevonden door het uitzetten van vragenlijsten bij alle schoolbesturen en scholen. De uitkomsten zijn in lokale gesprekken met alle schoolbesturen en de gemeentes besproken. In elk van de gemeentes zijn vervolgens acties afgesproken en hierop is aan het samenwerkingsverband gerapporteerd. Er ontstaan van daaruit ook nieuwe initiatieven. Bijvoorbeeld in de gemeente Putten is het Puttens Expertise Team (PET) opgezet vanuit de samenwerking tussen de schoolbesturen en de gemeente/jeugdhulp. Dit expertise team draagt bij aan de versterking van het onderwijs en de ondersteuning vanuit de zorgstructuur.

De Ondersteuningsplanraad

De Ondersteuningsplanraad (OPR) heeft in 2019 zeven keer vergaderd. Dat is twee keer vaker dan in 2018. Reden hiervoor is de voorbereiding van het Ondersteuningsplan 2020-2024. Alle keren is de directeur-bestuurder bij deze vergaderingen geheel of gedeeltelijk aanwezig geweest voor een toelichting op gevoerd beleid en de opgaven voor de komende jaren. Het toezichthoudend bestuurslid dat door de OPR is voorgedragen, is bij alle vergaderingen aanwezig geweest. De voorzitter van het bestuur is ook bij één vergadering aanwezig geweest. Er hebben enkele mutaties in de samenstelling van de OPR plaats gevonden. De OPR heeft informatief gesproken over het jaarverslag 2018, de rapportage monitor van beleid en de begroting 2019. Tevens hebben zij zich laten informeren over Op

Koers, een initiatief voor hoogbegaafde kinderen met multi-problematiek, dat vanaf augustus door het samenwerkingsverband met de toegekende subsidie van OCW wordt gefaciliteerd en ondersteund.

Deelname landelijke en regionale netwerken

De directeur-bestuurder heeft in 2019 deelgenomen aan verschillende beleidsoverleggen en het op overeenstemming gericht overleg (OOGO) met de wethouders uit de regio, voorheen de Regio Noord Veluwe genoemd. In deze overleggen zijn de betrokken portefeuillehouders geïnformeerd over de ontwikkelingen in het samenwerkingsverband, de uitkomsten van de monitor Dekkend Netwerk 2018-2019. Speciale aandacht ging naar de voorbereiding van het Ondersteuningsplan 2020-2024, naar de uitwerking van de regionale Ontwikkelagenda samenwerking onderwijs en jeugd en naar de ontwikkeling van een dekkend netwerk hoogbegaafdheid.

Belangrijke winst voor het komende Ondersteuningsplan is dat het een gezamenlijk plan van alle morele eigenaars en stakeholders is, waarin het eigenaarschap en de opgebouwde samenwerking in de acht lokale settings versterkt wordt. Morele eigenaars en stakeholders werken hierin nauw samen zodat de gezamenlijke verantwoordelijkheid en ondersteuning voor alle kinderen in onze regio, zo nabij mogelijk, een goede doorgaande ontwikkeling hebben.

De Ontwikkelagenda is een belangrijk instrument in de realisatie van de samenwerking onderwijs en jeugdhulp. Deze agenda bevat vier speerpunten: School en opvang als vind- en werkplaats voor jeugdhulp; Werk maken van onderwijszorgarrangementen (OZA); Werken aan voorkomen van thuiszitters én herijken vrijstellingen; Monitoren van kengetallen en good practices. Er wordt met een stuurgroep en vier werkgroepen vanuit verschillende geledingen gewerkt.

In het kader van een goede afstemming neemt de directeur-bestuurder deel aan landelijke bijeenkomsten van het netwerk leidinggevend samenwerkingsverbanden en aan twee regionale netwerken. De voorzitter van het bestuur neemt deel aan het landelijk voorzittersoverleg van de PO-Raad.

De opdracht in het kader van passend onderwijs en het werkgebied van dit samenwerkingsverband zijn zodanig landelijk en regionaal gebonden, dat er geen sprake is van ontwikkelingen op het gebied van internationalisering nu en in de komende jaren.

1.2 Verantwoording van het gevoerde beleid en de kernactiviteiten

Ondersteuningsplan 2016-2020

In het Ondersteuningsplan 2016 -2020 zijn de aangesloten schoolbesturen verantwoordelijk voor het onderwijs in hun scholen en in het bijzonder voor leerlingen met extra ondersteuning.

Onze missie is:

Voor ieder kind is er onderwijs dat past bij zijn/haar ontwikkeling, waarbij leraren uitgaan van verschillen tussen kinderen en de schoolbesturen het proces in de klas ondersteunen.

Hierbij gaan we uit van het principe: "regulier waar het kan, speciaal waar het nodig is."

"Alle kinderen op de juiste school!"

De visie van Zeeluwe is dat alle kinderen in de scholen van de aangesloten schoolbesturen onderwijs genieten dat past bij hun cognitieve, sociaal-emotionele, lichamelijke en creatieve ontwikkeling.

Uitgangspunten daarbij zijn:

- *Het kind staat centraal, altijd samen met zijn/haar leraar. Leerkrachten gaan daarbij uit van wat kinderen nodig hebben, met oog voor hun talenten.*
- *Ouders zijn betrokken en educatief partner.*
- *Leraren in onze scholen werken (samen met ondersteunend personeel) opbrengstgericht en handelingsgericht.*

Politieke en maatschappelijke context van het samenwerkingsverband

Steeds vaker wordt in de regio de samenwerking gezocht, of dat nu voortkomt uit wettelijke noodzaak (passend onderwijs), demografische ontwikkelingen (leerlingendaling) of veranderingen in de samenleving (horizontalisering).

Binnen onze regio² weten bestuurders van de samenwerkingsverbanden en de bestuurders/ambtenaren onderwijs en jeugd elkaar steeds beter te vinden. Er vinden bijeenkomsten plaats waar de voortgang op projecten wordt besproken. Er zijn netwerken waar kennis en ervaring worden uitgewisseld. Er hebben verschillende informatiebijeenkomsten plaatsgevonden in het kader van passend onderwijs en in het omgaan met verzuim. Leidend hierin is: dat we door een betere samenwerking met partners onze kinderen/jongeren optimaal kunnen ondersteunen. Gemeenten werken gericht aan ondersteuning voor hun jeugdigen en hebben dat beschreven in hun jeugdbeleid. Samenwerkingsverbanden werken gericht aan zo passend mogelijk onderwijs en hebben dat beschreven in hun ondersteuningsplannen.

Zeeluwe heeft in 2019 de gesprekken met alle morele eigenaars /stakeholders voortgezet en dit heeft geleid tot de formulering van de opgaven voor de komende vier jaar. In het nieuwe ondersteuningsplan 2020-2024 krijgen deze een verdere vertaling.

In relatie tot de doelen van passend onderwijs is in 2019 landelijk veel aandacht geweest voor het aanbieden van extra ondersteuning aan begaafde leerlingen. Bijna alle samenwerkingsverbanden hebben gebruik gemaakt van de Regeling subsidie begaafde leerlingen po en vo. Zeeluwe heeft deze subsidie toegekend gekregen voor vier jaar ten behoeve van het onderzoeks-integratietraject Op Koers. Dit is bedoeld om hoogbegaafde kinderen met bijkomende multi-problematiek die dreigen vast te lopen in het onderwijs weer perspectief te bieden op een passende onderwijsplek. Daarnaast faciliteert Zeeluwe het ontwerpen van een gezamenlijk dekkend netwerk voor de ondersteuningsvragen rondom (hoog)begaafdheid.

Actueel waren in 2019 ook de politieke agenda rondom de besteding van de middelen passend onderwijs en de realisatie van de doelen van passend onderwijs. Ten aanzien van de besteding van de ontvangen middelen van OCW door samenwerkingsverbanden en het al dan niet opbouwen van reserves door het bestuur is een voorstel gedaan om tot uitkering van extra middelen aan schoolbesturen te komen met de bedoeling om het dekkend netwerk op lokaal niveau te versterken. Zie verder in dit verslag de uitwerking daarvan.

Speerpunten van beleid

Om de doelen uit het ondersteuningsplan te realiseren zijn voor 2020 dezelfde speerpunten voor beleid gecontinueerd. Deze zijn vervolgens in zogeheten programma's benoemd en vertaald in de begroting 2019.

² Het gaat om de volgende gemeenten: Elburg, Nunspeet, Ermelo, Putten, Harderwijk, Zeewolde, Epe en Nijkerk.

1. Dekkend netwerk

1. In de acht lokale verbanden realiseren van samenwerkingsafspraken d.m.v. facilitering van lokale initiatieven. Deze moeten aantoonbaar bijdragen aan het dekkend netwerk (denk aan tussenvoorzieningen, specifieke arrangementen onderwijs-zorg, directeuren/IB-netwerk en/of lokale coördinator).
2. Bevorderen van initiatieven rond samenwerking onderwijs en jeugdzorg (ontschotting t.g.v. verschillende financiering).
3. Door-ontwikkelen van lokale tussenvoorzieningen regulier-s(b)o.
4. Vaststellen wat (sub)regionale voorzieningen moeten blijven of worden.

2. Ouderbetrokkenheid

5. Inzicht krijgen in de mate van oudertevredenheid over het proces van doorverwijzing s(b)o.
6. Schoolbesturen/scholen ondersteunen in het versterken van ouderbetrokkenheid, m.n. in het proces van passend onderwijs.
7. Het tweede oudertevredenheidsonderzoek is opgestart en wordt in 2020 uitgevoerd.

3. Monitoring ondersteuningsmiddelen

8. Monitoring voortgang schoolbesturen en lokale samenwerking in relatie tot de ontwikkeling van het schoolondersteuningsprofiel op alle scholen en de vastgelegde afspraken met betrekking tot aanvullende expertise.
9. Monitoring van de besteding van alle ontvangen ondersteuningsmiddelen aan de realisatie van de doelen passend onderwijs.

4. Voorkomen thuiszitters

10. Passende arrangementen ondersteunen voor kinderen, die buiten de boot dreigen te vallen (met name kinderen groep 7 en 8 én hoogbegaafde kinderen met multi-problematiek).
11. Inzetten op informatievoorziening leerrecht met als doel Intensivering samenwerking leerplichtconsulenten
12. In geval van zeer complexe casuïstiek deelname Multi Disciplinair Overleg (MDO)
13. Uitvoering geven aan de regionale Ontwikkelagenda samenwerking onderwijs en jeugd
14. Optimaliseren van communicatie, samenwerking, afstemmen protocol verstrekking informatie en veilige gegevensuitwisseling.

Ad 1. Dekkend netwerk

In 2019 hebben alle schoolbesturen in de acht gemeentes met elkaar gewerkt aan de realisatie van voldoende expertise op de scholen zodat kinderen die dit nodig hebben extra ondersteuning kregen. Uit de monitor blijkt dat in alle gemeentes sneller en accurater gehandeld wordt bij problematiek van een leerling. Er is tenminste één school die leerlingen een bepaald gespecialiseerd aanbod kan bieden. Dit is een belangrijke constatering, maar vraagt zeker nog om versterking en verbreding de komende tijd. Daarnaast hebben alle gemeentes netwerken van directeuren en intern begeleiders die met elkaar afspraken maken, kennis delen en signalen oppakken. Verder zijn er met de s(b)o scholen afspraken gemaakt over mogelijkheden tot aanvullend onderzoek, ambulante begeleiding en zo nodig plaatsing (tijdelijk of voor langere tijd).

In de gemeente Elburg draagt de inzet van een procesbegeleider bij aan de gezamenlijke ontwikkeling van de visie en onderlinge samenwerking t.b.v. een doorgaande ontwikkeling van leerlingen.

In de gemeente Epe is de samenwerking erop gericht om alle kinderen in Epe van 0 tot 23 jaar zo thuis nabij mogelijk onderwijs een doorgaande ontwikkeling te kunnen bieden. Er is een visie op het kind ontwikkeld en vastgesteld waar alle schoolbesturen/scholen zich aan hebben verbonden.

In Ermelo verrichtte het onderwijsadviesbureau Sardes lokaal onderzoek naar een passend, integraal netwerk van ondersteuning. De scholen in Ermelo hebben een begin gemaakt met de uitwerking van speerpunten.

In Putten is de samenwerking geïntensiveerd. De kwartiermaker is onderdeel geworden van een breder expertiseteam dat ondersteuning biedt voor(dreigende) thuiszitters en dat scholen ondersteunt in het vinden van een passende plek voor leerlingen.

In de andere gemeenten is men op weg en zoekende, waarbij in Zeewolde in het kader van een lokaal dekkend netwerk een sbo voorziening startte.

In Nunspeet opende het Junior College met groep 7 en 8 van het (speciaal) onderwijs en klas 1 en 2 van het voortgezet onderwijs de deuren. De scholen willen ook meer samenwerking met de gemeente. Al een tijd staat de realisatie van een Integraal Kindcentrum (IKC) op de agenda.

In Harderwijk leverde een haalbaarheidsonderzoek naar een tussenvoorziening nog geen concreet resultaat op. Gesprekken hierover worden gecontinueerd.

In Nijkerk zetten de scholen onderling in om tot verdere ontwikkeling en samenwerking komen. Er is een inventariserend onderzoek naar voorzieningen en expertise hoogbegaafdheid gedaan. De samenwerking met de gebiedsgebonden teams wordt als constructief en helpend ervaren.

Er zijn in 2019 verschillende innovaties ondersteund door het samenwerkingsverband. Dit zijn Op Koers, Opgeven is geen optie, ondersteuningsgroep onderbouw en een ZML-zorggroep. Deze worden geëvalueerd op hun bijdrage aan het dekkend netwerk.

In schooljaar 2018-2019 zijn meer kinderen naar het s(b)o verwezen dan voorheen³. Deze toename kwam niet van verwijzingen uit het reguliere basisonderwijs maar vooral door herindicaties in het so en door toename van het doorplaatsen van sbo naar het so. De instroom vanuit de voorschoolse voorzieningen bleef ongeveer gelijk. Scholen geven ook dit jaar aan dat de problematiek van de kinderen, die nu bij hen instromen zwaarder is als voorheen. Dit vraagt van de scholen voor s(b)o verdere expertise-ontwikkeling op het gebied van gedragsproblematiek en meervoudige problematiek. Er was vlak voor de zomervakantie met name een grote druk op de Verschoorschool voor plaatsing van leerlingen. Dit leidde tot een wachtlijst. Hierover is door het samenwerkingsverband intensief overleg met deze school gevoerd en dat heeft in het najaar geleid tot uitbreiding met enkele groepen en een verbeterde intakeprocedure.

In 2019 blijkt uit de gesprekken met scholen/schoolbesturen dat men elkaar en het samenwerkingsverband weet te vinden om zo toch een best passende plek voor een leerling te vinden. Nieuwe samenwerkingen worden gezocht.

Ad 2 Ouderbetrokkenheid

De voorbereiding die volgt op de eerste tevredenheidsonderzoek bij ouders van kinderen in het s(b)o is in september gestart. Dit keer vinden ook gesprekken plaats met ouders en waar mogelijk met kinderen. De uitvoering vindt plaats in 2020.

Er is regelmatig door het samenwerkingsverband aangesloten bij gesprekken met ouders en school om tot overeenstemming te komen over wat op basis van de ondersteuningsbehoefte van een leerling een passende plek zou zijn. Naast school waren vaak ook jeugdhulp en/of leerplicht hier bij betrokken.

³ Zie verderop in dit jaarverslag het overzicht van de ontwikkeling van leerlingenaantallen en afgifte toelaatbaarheidsverklaringen.

De onderwijsconsulenten zijn het afgelopen jaar door ouders en scholen met instemming van het samenwerkingsverband bij een aantal casussen ingeschakeld. Door deze betrokkenheid hebben we er aan kunnen bijdragen dat de meeste leerlingen weer met plezier naar school kunnen gaan.

Ad 3 Monitoring inzet ondersteuningsmiddelen

Evenals voorgaande jaren zijn er vragenlijsten uitgezet bij alle schoolbesturen, scholen en gemeenten. De uitkomsten zijn vervolgens in de lokale gesprekken besproken. Dit heeft naast rapportages op lokaal niveau geleid tot acties door alle betrokken schoolbesturen en gemeentes in het kader van het dekkend netwerk. Zie ook ad 1. Tevens zijn de uitkomsten op het niveau van het samenwerkingsverband gebundeld en dit heeft geleid tot een aantal conclusies en aanbevelingen. Als hoofdconclusie is gesteld dat de basisondersteuning redelijk op orde is. Dit blijkt uit het feit, dat er bijna voor elk kind een passende plek is; dat er lokaal voldoende expertise voor handen is; er scholing wordt georganiseerd voor de ontwikkeling van de professionals; er geïnvesteerd wordt in de doorgaande lijn en er steeds meer samenwerking in- en extern plaats vindt. Er is echter nog geen volledig dekkend netwerk voor het gehele samenwerkingsverband. Met name voor jongens (8-12 jr) met externaliserend gedrag en kinderen die hoogbegaafd zijn met bijkomende a-synchrone ontwikkeling. Er zijn ook goede voorbeelden opgehaald en gedeeld. In onderstaande tabel de voorbeelden uit de meest recente monitor 2018-2019.

Gemeente	Voorbeelden van goede samenwerking in het kader van passend onderwijs
Elburg	Er is een actieplan Samenwerken voor de jeugd opgesteld door alle partners binnen Elburg. Daaraan gekoppeld vindt in werkgroepen de uitwerking plaats. De taalklas draagt bij aan een goede afstemming tussen de scholen; namelijk voor een passende plek voor elk kind.
Epe	Bestaande afspraken zoals: ondersteuningsgroep, doorontwikkeling expertisecentrum en deeltijdvoorziening hoogbegaafdheid zijn verder ontwikkeld. De gemeenschappelijk agenda op afstemming onderwijs en jeugd ontwikkelt door.
Ermelo	Initiatief traject inventarisatie wat nodig is voor dekkend netwerk is afgerond (Begeleid door Sardes). Werkgroepen zijn in de opstartfase. De samenwerking tussen onderwijs en jeugd begint vorm te krijgen.
Harderwijk	Het onderwijs heeft een gezamenlijke overlegstructuur ontwikkeld waarin afspraken over lokaal dekkend netwerk voorbereid worden. Samenwerken is in onderzoek naar een 10-14 voorziening. Het gesprek over een tussenvoorziening heeft nog niet tot resultaat geleid
Nijkerk	Verbreden van het gespecialiseerd onderwijs (KES / De Lelie) Investeren in de doorlopende lijn van voorschoolse voorzieningen naar het basisonderwijs
Nunspeet	De taalklas draagt bij aan een goede afstemming tussen de scholen; namelijk voor een passende plek voor elk kind. Junior College (SO i.s.m. regulier) draagt bij aan doorlopende leerlijn speciaal onderwijs po-vo
Putten	Start Puttens Expertise Team (PET)
Zeewolde	Gemeente brede visie op dekkend netwerk hoogbegaafde leerlingen ontwikkeld De samenwerking met als doel geen kind buiten Zeewolde is geïntensiveerd (COEC)

Ook de besteding van de ondersteuningsmiddelen is gemonitord. Aan alle schoolbesturen is gevraagd naar een financiële verantwoording van de inzet van de ontvangen ondersteuningsmiddelen. Verderop in dit verslag treft u de beknopte rapportage op hoofdlijnen hiervan aan. Evenals vorig jaar zal de directeur-bestuurder met de controller met een aantal schoolbesturen het gesprek voeren over de aangeleverde informatie zodat meer inzicht ontstaat over de doelmatigheid van de besteding van de ondersteuningsmiddelen.

Ad 4. Voorkomen thuiszitters

Om ervoor te zorgen, dat de verbinding tussen voorschoolse (vroeg)diagnostiek en best passende leerplek wordt vastgehouden is de commissie onderinstroom het afgelopen jaar een aantal keer gevraagd om rondom een casus te adviseren en/of te observeren. Ook is in Nijkerk een tweede bijeenkomst georganiseerd met voorschoolse voorzieningen, gebiedsteammedewerkers, 2^e lijnorganisaties en intern begeleiders om elkaars mogelijkheden beter te leren kennen. De beschikbaarheid van voldoende jeugdartsen en verpleegkundigen blijft een aandachtspunt dat bij de gemeentes is neergelegd. Met organisaties, zoals Pactum, Careander en 's Heerenloo worden contacten onderhouden om de aansluiting met onderwijs te intensiveren in onderwijszorgarrangementen. Om het aantal vrijstellingen op basis van de leerplichtwet onder artikel 5a⁴ terug te dringen is gestart met een aanpak om met ouders die dit aanvragen een leerperspectiefgesprek aan te gaan. Er is ook een initiatief met ODC De Schutse genomen om te onderzoeken of kinderen met een ernstige beperking ook meer tot leren gebracht kunnen worden.

Een belangrijk deel van de kinderen die (dreigende) thuiszitters zijn betreft hoogbegaafde kinderen met multi-problematiek. Door de start van Op Koers wordt hen een passende arrangement aangeboden om vast te kunnen stellen wat hun ondersteuningsbehoefte is en wat vervolgens dan een best passend plek is. Voor de kinderen uit groep 7 en 8, die vaak vanwege gedragsproblematiek dreigen uit te vallen is het in 2018 nog niet gelukt om anders dan een doorverwijzing naar het speciaal onderwijs een meer passend aanbod op lokaal niveau te realiseren.

Internationalisering, investeringen, onderzoek en ontwikkeling

De wet- en regelgeving op het gebied van jaarverslaggeving vraagt ook om aan te geven of er vanuit het samenwerkingsverband activiteiten worden of zijn ondernomen op het gebied van internationalisering, investeringen en onderzoek & ontwikkeling. Voor Zeeluwe is dit op het gebied van internationalisering niet het geval. Ook voor de toekomst worden op dat vlak geen ontwikkelingen op verwacht.

Voor investeringen geldt het volgende. Zeeluwe kent alleen, overigens beperkte, investeringen in ICT-apparatuur. In de nabije toekomst worden geen grote investeringen voorzien.

De activiteiten van Zeeluwe op het gebied van onderzoek & ontwikkeling liggen vooral op het vlak van onderzoek naar de juiste HB-aanpak, in het project Op Koers, en de ontwikkeling van het dekkend netwerk. Dit laatste in brede zin, dat wil zeggen van tussenvoorzieningen, pilotprojecten tot de professionalisering van leerkrachten. Veel van deze activiteiten vinden decentraal, dat wil zeggen bij de aangesloten schoolbesturen plaats. Ook in de interne organisatie vindt ontwikkeling plaats, in 2019 was dit met name zichtbaar in het proces van TLV-aanvragen dat geautomatiseerd is. Voor 2020 worden verdere ontwikkeling op vooral bovengenoemde gebieden voorzien.

⁴ Artikel 5a leerplichtwet betreft kinderen met lichamelijke en of psychische beperkingen.

1.3 Verantwoording bereikte resultaten

1.3.1 Ontwikkeling leerlingenaantallen 2011-2019

De ontwikkeling van de leerlingenaantallen in het bao en s(b)o is in het kader van de doelen, die gesteld zijn bij de invoering van passend onderwijs, relevant. De achterliggende gedachte is dat meer kinderen met een ondersteuningsvraag in het regulier onderwijs opgevangen kunnen worden.

Het totaal aantal leerlingen op alle bao en sbo scholen binnen het samenwerkingsverband is in 2019 met 59 toegenomen (0,3%). Het aantal leerlingen op speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs is met respectievelijk 19 en 29 leerlingen toegenomen. Nadat deze aantallen vanaf 2011 afnamen is 2019 het tweede jaar dat ze toenemen. Daarmee is sprake van een trendbreuk. Deze trendbreuk is overigens ook landelijk zichtbaar.

Aantal leerlingen	BAO	SBO	Totaal
1-10-2011	22.118	578	22.696
1-10-2012	21.761	539	22.300
1-10-2013	21.281	505	21.786
1-10-2014	20.836	488	21.326
1-10-2015	20.621	461	21.082
1-10-2016	20.498	421	20.919
1-10-2017	20.451	384	20.835
1-10-2018	20.304	394	20.698
1-10-2019	20.334	423	20.757

Aantal leerlingen	Jonger dan 8 jaar			8 jaar en ouder			SO Totaal
	SO cat 1	SO cat 2	SO cat 3	SO cat 1	SO cat 2	SO cat 3	
1-10-2011	130	3	10	340	12	38	533
1-10-2012	96	6	11	321	12	42	490
1-10-2013	81	4	15	322	9	43	474
1-10-2014	79	5	16	284	11	37	432
1-10-2015	88	1	10	252	7	37	395
1-10-2016	86	1	9	239	5	41	381
1-10-2017	88	1	10	213	9	35	356
1-10-2018	86	4	8	225	9	35	367
1-10-2019	89	7	9	243	11	27	386

Deelname %	SBO	SO cat 1	SO cat 2	SO cat 3	SO Totaal
Landelijk gem. 1-10-2011	2,68 %	1,35 %	0,09 %	0,21 %	1,65 %
1-10-2011	2,55 %	2,07 %	0,07 %	0,21 %	2,35 %
1-10-2012	2,42 %	1,88 %	0,06 %	0,24 %	2,20 %
1-10-2013	2,32 %	1,85 %	0,06 %	0,27 %	2,18 %
1-10-2014	2,29 %	1,70 %	0,06 %	0,25 %	2,03 %
1-10-2015	2,19 %	1,61 %	0,04 %	0,22 %	1,87 %
1-10-2016	2,01 %	1,55 %	0,03 %	0,24 %	1,82 %
1-10-2017	1,85 %	1,44 %	0,05 %	0,22 %	1,71 %

1-10-2018	1,90 %	1,50 %	0,06 %	0,21 %	1,77 %
1-10-2019	2,04 %	1,60 %	0,09 %	0,17 %	1,86 %
Landelijk gem. 1-10-2018	2,43 %	1,36 %	0,15 %	0,16 %	1,67 %
Landelijk gem. 1-10-2019	2,49 %	1,43 %	0,17 %	0,16 %	1,76 %

Speciaal basisonderwijs

Het landelijk gemiddelde voor het deelnamepercentage sbo ligt op 2,49 %.

Met 2,04 % ligt het deelnamepercentage sbo binnen deze regio beneden het landelijk gemiddelde.

Echter in vergelijking met vorig jaar is het deelnamepercentage met 0,14 % toegenomen.

Speciaal Onderwijs

Het landelijk gemiddelde voor het so bedraagt 1,76 %. Zeeluwe zit daar boven doordat er meer leerlingen een SO-categorie 1-verwijzing hebben dan landelijk: 1,60 % tegenover landelijk 1,43 %. Het aantal leerlingen met een SO-categorie 2-verwijzing ligt echter duidelijk onder het landelijk gemiddelde: 0,09 % tegenover 0,17 %. Het aantal SO-categorie 3-verwijzingen is in lijn met het landelijk gemiddelde: 0,17 %.

Het deelnamepercentage so bedraagt 1,86 % en ligt, net als vorig jaar, 0,10 % boven het landelijk gemiddelde.

Vereveningsopdracht

Bij de invoering van passend onderwijs heeft de Minister bepaald dat de bekostiging van alle samenwerkingsverbanden gebaseerd wordt op de landelijke deelnamepercentages so en sbo (en overigens de rugzakjes) zoals deze waren op 1 oktober 2011. Middels een verevening van de bekostiging kregen de samenwerkingsverbanden tot juli 2020 de tijd om naar deze nieuwe situatie toe te werken. In 2019 is zichtbaar dat er in Nederland minder leerlingen naar het sbo gaan (minus 0,19 %) en méér leerlingen naar het so (plus 0,11 %) dan in 2011 (het moment waarop de bekostiging van de samenwerkingsverbanden is gebaseerd).

Voor Zeeluwe is de situatie als volgt. De deelnamepercentages aan het sbo lagen en liggen onder het landelijk gemiddelde van 1 oktober 2011. Ook is dit percentage gedaald. Financieel gezien is dit dus prima.

De deelnamepercentages aan het so lagen en liggen echter boven het landelijk gemiddelde van oktober 2011. Dit percentage lag in 2011 echter 0,7 % boven het landelijk gemiddelde en ligt er inmiddels – hoewel momenteel stijgend – nog 0,21 % boven. Financieel gezien zijn hier dus stappen gemaakt maar zijn de kosten voor het so nog steeds boven het door de Minister voorziene niveau.

Als deze twee effecten worden opgeteld dan geeft de situatie van 1 oktober 2019 geen aanleiding tot financiële zorgen. Uiteraard blijft de ontwikkeling van de deelnamepercentages onverminderd van belang. In hoofdstuk 2 wordt hier bij de gevoeligheidsanalyse ook nader op ingegaan.

1.3.2 Verantwoording door de aangesloten schoolbesturen

Een belangrijk deel van de ondersteuningsmiddelen (van januari t/m juli € 290 en vanaf augustus € 300 per leerling per schooljaar) is, conform de afspraken in het OP, direct naar de aangesloten schoolbesturen doorgezet. Daarnaast ontvingen alle schoolbesturen in 2019 een extra eenmalig bedrag uit de reserves ten behoeve van verdere versterking van passend onderwijs. Om te kunnen vaststellen of alle schoolbesturen ook daadwerkelijk het afgesproken beleid op het gebied van passend onderwijs implementeren en de daarvoor beschikbaar gestelde ondersteuningsmiddelen inzetten, is afgesproken dat er een monitoringsystematiek wordt toegepast, die dit proces volgt. Daartoe is in het najaar de monitor dekkend netwerk 2018-2019 uitgezet. Deze bestond uit meerdere vragenlijsten. Een voor alle schoolbesturen, een voor alle individuele scholen, een voor de s(b)o scholen en een voor de gemeentes. In januari 2020 zijn alle voorlopige resultaten met alle (vertegenwoordigers van) schoolbesturen en

gemeentelijk vertegenwoordigers besproken in elk van de acht gemeentes. Dit zijn de zogeheten lokale gesprekken.

Tevens is aan alle schoolbesturen begin januari 2020 gevraagd om de besteding van de ontvangen ondersteuningsmiddelen te verantwoorden. Hiervoor is een beknopte vragenlijst rond gestuurd waarbij gevraagd is naar de nagestreefde doelen, de bereikte resultaten en de daadwerkelijke besteding van de middelen. Van alle 36 schoolbesturen hebben de gevraagde verantwoording ontvangen. Van 33 schoolbesturen is de verantwoording tijdig ontvangen. Hieronder een samenvatting van de uitkomsten op hoofdlijnen van de aangeleverde verantwoording.

Doelen passend onderwijs⁵

Alle schoolbesturen zijn voor de vierde keer op rij gevraagd de specifieke doelen passend onderwijs in te vullen. Het verantwoordingsformulier is niet door alle schoolbesturen tijdig ingevuld geretourneerd. Het valt op dat percentage gezien alle doelen minder gerapporteerd worden dan vorig schooljaar. Verklaring hiervoor kann zijn dat er bij scholen ook hoge urgentie wordt gegeven aan andere problematieken, zoals het lerarentekort, werkdrukverlaging en nieuwe onderwijsvisies die voor de toekomst andere aandacht vragen.

De doelen waren:

Doel	2016	2017	2018	2019
Invoeren handelingsgericht werken	85 %	97 %	94 %	88 %
Ondersteunen hoogbegaafdheid	82 %	89 %	88 %	76 %
Aanbieden dekkend aanbod van voorzieningen	79 %	72%	85 %	79 %
Verlagen verwijzingspercentage	30 %	100 %	85 %	70 %
Thuis nabij onderwijs	64 %	75 %	67 %	67 %
Overige nader te benoemen		44 %	79 %	27 %

Handelingsgericht werken vormt het fundament van de basisondersteuning. In het samenwerkingsverband Zeeluwe is vier jaar geleden de afspraak gemaakt dat alle scholen en onderwijsprofessionals handelingsgericht werken. Dit houdt in dat het onderwijs afgestemd wordt op de onderwijsbehoeften en de omgeving van de leerling. Daarbij ligt de concentratie op positieve aspecten en gebeurt dit in samenwerking met de leerling, de ouders en eventuele professionals. Op deze manier wordt passend onderwijs mogelijk gemaakt. De meeste schoolbesturen geven aan dat dit geen doel meer is, omdat handelingsgericht werken al helemaal is ingevoerd en geborgd. Anderen geven aan dat dit doel een belangrijk thema blijft dat voortdurend aandacht vraagt. Nieuwe leerkrachten worden ingewerkt op het handelingsgericht werken en verschillende ondersteunende vormen van coaching worden ingezet.

Voor het ondersteunen van hoogbegaafdheid worden veel doelen met voorbeelden van inzet omschreven. Zo zijn er in 2018 al plusklassen, verrijkingsklassen, een kangoeroegroep, verrijkingsprojecten en een kinderuniversiteit opgezet. Deze zijn in 2019 uitgebreid en gecontinueerd. Verder worden gespecialiseerde leerkrachten geschoold, vrij geroosterd en ingezet voor hoogbegaafdheid. Op Koers heeft voor de komende vier jaar vanuit de aanvraag voor de OCW-regeling "Subsidie begaafde leerlingen in po en vo" de maximale subsidie toegekend gekregen. De schoolbesturen met voltijds HB voorzieningen hebben samen met een werkgroep een inhoudelijke visie HB gepresenteerd en hebben door een onafhankelijke projectleider HB toekomstscenario's laten

⁵ Dit is bij elk schoolbestuur opgevraagd.

uitwerken voor een HB dekkend netwerk in de regio van Zeeluwe. Deze scenario's zijn recent gepresenteerd in de VvA en worden verder aan de lokale tafels uitgewerkt.

Het doel om een dekkend aanbod van voorzieningen te ontwikkelen heeft een lager percentage gekregen dan in 2018. Dit kan zijn omdat het dekkend aanbod in voorzieningen beter georganiseerd is. Schoolbesturen geven aan op lokaal niveau meer samen te werken. Zo is er bijvoorbeeld de ondersteuningsgroep en het Puttens Expertise Team (PET). Ook is er meer uitwisseling van externe voorzieningen en expertise. Verder breidt de samenwerking met jeugdzorg en het s(bo) uit als het gaat om begeleiding van trajecten, diagnostiek en behandeling. Ondersteunende materialen om het onderwijs aan bijzondere leerlingen te faciliteren zijn: ICT middelen, wiebelkussens, koptelefoons en dergelijke.

Het verlagen van het verwijzingspercentage s(b)o is geen doel op zich. Scholen geven aan dat ze gericht zijn op het laag houden van de verwijzingspercentages. Alle schoolbesturen blijven op of onder de norm en geven aan de afgelopen jaren geen of weinig leerlingen te verwezen, blijkt meerdere keren uit de enquête. Interventies die scholen daarvoor inzetten zijn bijvoorbeeld de klusklas, een extra ondersteuningsgroep in de eigen school of tijdelijke observatieplaats bij een collega-school. Succesvolle terugplaatsing is mogelijk maar zou zeker meer aandacht mogen krijgen.

Over het doel in thuisnabij onderwijs wordt minder expliciet gerapporteerd dan vorig jaar. Het kan zijn dat dit een vanzelfsprekend doel is met een overlap naar het doel dekkend aanbod van voorzieningen in een gemeente waar samenwerking meer lokaal gezocht wordt. Het thuisnabij onderwijs is op alle lokale tafels nadrukkelijk onderwerp van gesprek. Gemeenten en schoolbesturen willen voor alle leerlingen een thuis nabije passende onderwijsplek. Genoemde doelen zijn o.a. gezamenlijk inzetten op vroegdiagnostiek, invoeren van leerling gesprekken, vergroten van expertise, samenwerken met andere scholen, realiseren van een tussenvoorziening, doorgaande lijn bieden vanuit observatie-diagnostiek aan het jonge kind.

Bij overige doelen wordt door schoolbesturen die niet de gevraagde doelen invulden beduidend minder nieuwe doelen genoemd. Mogelijke reden is dat overige doelen ergens anders zijn ondergebracht. Zo zijn er door de schoolbesturen in 2019 vanuit werkdruk ook middelen ingezet.

Resultaten passend onderwijs⁶

Resultaat	2016	2017	2018	2019
Individuele leerlingen met resultaat begeleid	75 %	97 %	91 %	97 %
Handelingsgericht werken ingevoerd	64 %	69 %	79 %	85 %
Plaatsing s(b)o gerealiseerd	42 %	42 %	76 %	64 %
Plaatsing andere reguliere basisschool		47 %	61 %	42 %
Aanvullende expertise gecontracteerden			85 %	88 %
Overige				15 %

Algemeen:

De antwoorden van de schoolbesturen over hoe zij inzetten op resultaten passend onderwijs wisselen nogal in de mate van gedetailleerdheid. De variant 'in algemene zin' is zonder nadere toelichting en specificatie, veelal op bestuursniveau doorgegeven. Op schoolniveau is er meer gespecificeerd en zijn resultaten nauwkeuriger uitgewerkt. Dit levert inspirerende voorbeelden op.

⁶ Dit is aan elk schoolbestuur opgevraagd.

Schoolbesturen geven aan dat het afgelopen jaar middelen zijn uitgegeven aan individuele begeleiding om extra ondersteuning te kunnen bieden en om te voorkomen dat leerlingen moeten uitstromen naar s(b)o. Leerlingen worden vanuit gedragsproblematiek meer adequaat begeleid in het kader van thuisnabij onderwijs. Zo is er extra aandacht voor kinderen met gedragsproblemen en met leerproblemen. Hierdoor kunnen deze leerlingen mee met het onderwijsaanbod in hun groep of ze hebben een eigen leerlijn. Voor leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte worden de juiste zorgroutes bereikt. Anderen geven aan dat individuele begeleiding een continue verbeter- en verdiepingstraject betreft en dat dit een punt van permanente aandacht blijft.

Er wordt weer meer ingezet op handelingsgericht werken. Het eigenaarschap van handelingsgericht werken wordt bij leerkrachten (actieteams en werkgroepen) neergelegd. Er vindt coaching en begeleiding van het team plaats door het inzetten van interne en externe coaches. Het verfijnen van groepsplannen (eenvoudiger en handzamer) is in proces gezet en afspraken/signaleren en communicatie zijn gerealiseerd. Middels start-OPP vanuit HGD wordt een doorgaand OPP tot aan het vo doorontwikkeld. Door de inzet van de onderwijsassistenten en ondersteuning vanuit zorg kan er meer op niveau en leerdoel geleerd worden.

Er zijn meer doorverwijzingen naar het so en sbo geweest, omdat dit voor de ontwikkeling van de leerlingen noodzakelijk was. De scholen gaven daarbij aan dat dit dan het best passende onderwijs voor leerlingen was. Bij doorverwijzingen is er intensief contact tussen ouders, de basisschool en de beoogde school voor speciaal (basis)onderwijs. Ook worden voorbeelden genoemd, dat leerlingen met een grotere of specifieke ondersteuningsbehoefte van een andere regulier school zijn overgekomen. Zo wordt genoemd door scholen genoemd dat er meer sprake was van zij-instromers dan eerder jaren en ook dat een “ongelukkige” leerling is geholpen met een overstap naar een andere school. Deze bao-bao plaatsingen zijn met ouders en in onderling overleg tussen beide scholen gerealiseerd. Scholen geven vaker aan dat een doorverwijzing noodzakelijk is, omdat de grens en/of de kwaliteit van de gewenste zorg en begeleiding was bereikt.

Bij aanvullende expertise worden initiatieven op school- en bovenschools-niveau genoemd. Voorbeelden zijn tijdelijke gecontracteerden voor projectaanstellingen logopedie, ambulante begeleider, contracten met gespecialiseerde cluster 3 organisaties op niveau van het samenwerkingsverband, collectieve inkoop, expertisecentrum Epe, observaties, speltherapie, psychologische onderzoeken en contract inhuur expertise onderzoek en ambulante begeleiding bij Educare. Daarnaast wordt aangegeven, dat er op lokaal niveau meer bestuurlijke samenwerking tot stand komt ten dienste van passend onderwijs.

Pilotprojecten

In 2019 ondersteunde Zeeluwe drie pilotprojecten. Dit zijn: Opgeven is geen optie, de ondersteuningsgroep in Epe, het Onderwijs Zorgarrangement de Lelie. Deze drie projecten zijn eerder beschreven en gepresenteerd in o.a. nieuwsbrieven en vergaderingen. Zeeluwe ondersteunde deze pilotprojecten, omdat ze alle drie bijdragen aan de realisatie van een beschikbaar passend aanbod voor de leerlingen met een meervoudige ondersteuningsvraag waardoor (dreigend) thuiszitten wordt voorkomen. Bij elk van deze projecten is sprake van een betere afstemming tussen onderwijs en zorg voor een meer complexe doelgroep én wordt dus ook door alle partijen in de kosten bijgedragen. Binnen Zeeluwe zijn deze voorzieningen vernieuwend, omdat zij nog niet bestonden en bijdragen aan een gezamenlijke onderwijszorgarrangementen voor deze specifieke groepen. De inzet en opbrengsten van deze projecten zijn separaat aan de schoolbesturen verantwoord. De financiële verantwoording van deze projecten in 2019 is opgenomen in Hoofdstuk 2 deel jaarrekening onder kosten dekkend netwerk.

Financiële verantwoording besteding ondersteuningsmiddelen

Voor de financiële verantwoording over 2019 is aangesloten bij te bereiken doelen uit het Ondersteuningsplan 2016-2020. In voorgaande jaren werd steeds gevraagd welke activiteiten met de middelen werden uitgevoerd: de inzet van onderwijsassistenten, zorgcoördinatie, IB, professionalisering, expertise. Dit maakt dat de cijfers over 2019 zich niet laten vergelijken met die over 2018. Van de 36 schoolbesturen hebben vier schoolbesturen hun verantwoording niet tijdig of onvolledig verstuurd. Onderstaande financiële verantwoording betreft daarom 32 schoolbesturen. De betreffende schoolbesturen worden hierop nader bevraagd, maar de uitkomsten kunnen niet meegenomen worden in dit verslag.

De ontvangen middelen waren als volgt.

<i>bedragen x € 1.000</i>	Totale ontvangsten		Aantal besturen		Gem. per bestuur
Ondersteuningsmiddelen	€ 5.643	80%	32		€ 176
Eenmalig in 2019	€ 1.403	20%	32		€ 44
Totaal ontvangsten	€ 7.047	100%	32		€ 220

Deze middelen zijn besteed aan onderstaande doelen.

<i>bedragen x € 1.000</i>	Totale uitgaven		Aantal besturen		Gem. per bestuur
Terugdringen dreigende thuiszitters	€ 194	3%	11	34%	€ 18
Ondersteunen hoogbegaafdheid	€ 1.239	17%	24	75%	€ 52
Extra ondersteuning	€ 3.140	42%	26	81%	€ 121
Omgaan hechtingsproblematiek	€ 408	6%	4	13%	€ 102
Onderwijsarrangementen	€ 573	8%	15	47%	€ 38
Actief terugplaatsingsbeleid	€ 8	0%	2	6%	€ 4
Overige	€ 1.838	25%	24	75%	€ 77
Totaal uitgaven	€ 7.400	100%	32	100%	€ 231

In bovenstaande verantwoording valt op dat relatief weinig wordt besteed aan het voorkomen van **thuiszitters**. Nu gaat dit om weinig leerlingen, maar bekend is dat een casus prijzig is. Ook is het aantal besturen dat hier ondersteuningsmiddelen aan besteedt laag: 34% van de besturen.

De inzet van middelen ten behoeve van **hoogbegaafdheid** kan als 'hoog' worden aangemerkt. Een groot deel van de besturen (75%) zet hier middelen voor in; en als ze dat doen dan wordt ruim 20% van de ontvangen middelen hieraan besteed.

De besteding aan **extra ondersteuning** is, in lijn met de verwachting, het hoogst. Hieronder valt namelijk een brede groep van interventies voor diverse problematiek. Opvallend bij deze post is dat 19% van de schoolbesturen hier *geen* middelen voor inzet.

Bij de inzet voor **hechtingsproblematiek** valt vooral het hoge bedrag per schoolbestuur op. Weliswaar zetten maar 4 van de schoolbesturen hier middelen voor in, maar degenen die dat doen besteden gemiddeld € 102.000 in 2019.

Het aanbieden van **onderwijsarrangementen** komt voor bij bijna de helft van de schoolbesturen. De andere helft biedt deze niet aan (of verantwoordt dit op een andere regel). Omdat niet duidelijk is om hoeveel arrangementen dit gaat is over de besteding hieraan niets te zeggen.

Van de inzet van middelen ten behoeve van **actief terugplaatsingsbeleid** is maar bij twee schoolbesturen sprake. Ook de inzet van middelen hieraan is beperkt.

De **overige uitgaven** aan de doelen uit het ondersteuningsplan 2016-2020 zijn hoog; niet alleen absoluut (25% van alle middelen) maar ook per schoolbestuur. Dat deze categorie gebruikt wordt is voor de hand liggend. Het werken aan bv. handelingsgericht werken en/of het professionaliseren van leerkrachten en IB-ers is een logische actie in het kader van het ondersteuningsplan. Een nadere analyse maakt duidelijk dat 10 schoolbesturen meer dan de helft van de middelen verantwoordt op deze categorie. Wellicht heeft dit te maken met de manier waarop de uitgaven zijn geadministreerd in 2019; in 2020 wil Zeeluwe hier beter zicht op krijgen.

Het percentage van de ontvangsten dat de schoolbesturen verantwoorden is gemiddeld 105% en varieert van 54% tot 433%. Opvallend is dat 6 schoolbesturen minder dan 90% van de ontvangen middelen verantwoordt. In de bestuurlijke gesprekken zal ook hier aandacht aan besteed worden.

1.3.3 Bereikte resultaten Zeeluwe

Hieronder worden de in 2018 bereikte resultaten weergegeven. Deze zijn gebaseerd op het OP 2016-2020.

	Beoogd resultaat	Indicatoren	Gerealiseerd
1.	Alle kinderen op de juiste school	<ul style="list-style-type: none"> Voorzieningen op orde Expertise beschikbaar Geen thuiszitters 	<ul style="list-style-type: none"> Lokaal is er sprake van een dekkend netwerk Grotendeels ook voor HB onderwijs Schoolbesturen organiseren eigen expertise en/of lokale samenwerking 15 meldingen van thuiszitters Eind 2019: 4 thuiszitters en 38 vrijstellingen. Dat zijn 8 vrijstellingen meer dan in 2018
2.	Tevredenheid ouders over geboden ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> Alle scholen breed basisprofiel en meerdere vormen van extra ondersteuning Minimaal 80% van de ouders tevreden 	<ul style="list-style-type: none"> Vrijwel alle scholen voldoen aan het basisprofiel en bieden extra ondersteuning. Nog niet alle benodigde expertise is geborgd Oudertevredenheidonderzoek is in 2019 voor 2^e keer opgestart, maar belangstelling is zeer gering van ouders. Daardoor geen uitkomst.
3.	Kwaliteit van de ondersteuning	Alle scholen een voldoende volgens de Inspectie	In het schooljaar 2018-2019 waren er 4 zwakke scholen bekend.
4.	Doorlopende leerlijnen	<ul style="list-style-type: none"> Er vindt in 80 % warme overdracht plaats 	<ul style="list-style-type: none"> Voor de overgang van voorschool naar PO wordt dit gehaald. Voor de overgang van PO naar VO ligt dit lager dan 80 % Deze staat opgenomen voor 2020.

5.	Voorlichting aan ouders is helder, actueel en toegankelijk	Actuele Schoolondersteuningsprofielen op websites scholen	<ul style="list-style-type: none"> Bijna alle scholen hebben een SOP, en geven aan deze voor 1 mei 2020 te actualiseren. Niet alle SOP's staan op de website van scholen. Dit is een actiepunt per 1 mei '20.
6.	Passend onderwijszorg aanbod	Afspraken gemeenten / instellingen en scholen	Er zijn in meer dan de helft van de gemeenten concrete afspraken gemaakt tussen de schoolbesturen, gemeente en CJG voor afstemming en/of bijzondere arrangementen. De Ontwikkelagenda is vastgesteld en biedt hiervoor een belangrijk kader.

1.3.3 Verantwoording op resultaten ondersteunende processen

Zoals is omschreven in het Ondersteuningsplan van dit samenwerkingsverband ondersteunt het bureau de aangesloten schoolbesturen in het realiseren van passend onderwijs. De afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen en het adequaat informeren van ouders, scholen en andere belanghebbenden over passend onderwijs zijn naast de ondersteuning van de schoolbesturen in de realisatie van passend onderwijs de belangrijkste kerntaken.

Hieronder zijn deze kerntaken omgezet in de bereikte resultaten.

	Beoogd resultaat	Indicatoren	Gerealiseerd
7.	Tevredenheid TLV proces	Klachten en/of procedures	Er zijn geen klachten of procedures ⁷ van het swv bij de rechtbank geweest.
8.	TLV proces op orde	Binnen 7 werkdagen TLV proces afgerond	In het schooljaar 2018-2019 zijn door een grote toename van herindicaties niet alle TLV's tijdig afgerond. Vanaf sept 2019 ondersteunt en verbetert de ICT applicatie Tommy de werkprocessen op een effectieve en beveiligde wijze.
9.	Klachten	Minimaal 80% van de ouders is tevreden	Er zijn in 2018-2019 geen klachten of procedures geweest.
10.	Vraagbaakfunctie voor ouders	<ul style="list-style-type: none"> Actuele website Goede bereikbaarheid van het kantoor 	De website is actueel en de beschikbare informatie wordt bij navraag als duidelijk en vindbaar beoordeeld. Vragen van ouders, leerkrachten en anderen worden direct en naar tevredenheid beantwoord. Waar nodig wordt een follow-up afspraak gemaakt. Deze vragen worden anoniem vastgelegd.
11.	Kwaliteit van de samenwerking	Beoordeling door aangesloten partijen	33 Schoolbesturen geven Zeeluwe gemiddeld een waarderingcijfer van 7,4 (spreiding in waardering tussen 5 en 9).

⁷ Het swv is één keer door de onderwijsgechillencommissie gehoord in een zaak tussen een schoolbestuur en ouders.

1.3.4 Afgifte toelaatbaarheidsverklaringen voor speciaal (basis)onderwijs

Aantallen afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen

De afgifte van de toelaatbaarheidsverklaringen lopen per schooljaar. Er zijn in het schooljaar 2018-2019 voor s(b)o in totaal 431 toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's) afgegeven. Van dit totaal zijn 203 TLV's afgegeven als herindicaties en zijn 228 TLV's nieuw. Opgesplitst in het speciaal onderwijs (so) en het speciaal basisonderwijs (sbo) zijn voor het so 219 TLV's waarvan 130 herindicatie zijn en 89 nieuw. In het sbo zijn totaal 212 TLV's afgegeven waarvan 71 herindicatie zijn en 141 nieuw. Voor de tweede maal is een stijging van het aantal afgegeven TLV's zichtbaar. De toename van leerlingen in het sbo is een landelijke trend. In een gesprek hierover noemen schoolbesturen s(b)o als mogelijke verklaringen van deze groei: toename van ervaren complexiteit van leerling problematiek, zoals opvoedings- en hechtingsproblematiek bij kinderen, de toename van werkdruk in het po en het toenemende personeelstekort in het basisonderwijs, in combi met de grote groepsgrootte in het po.

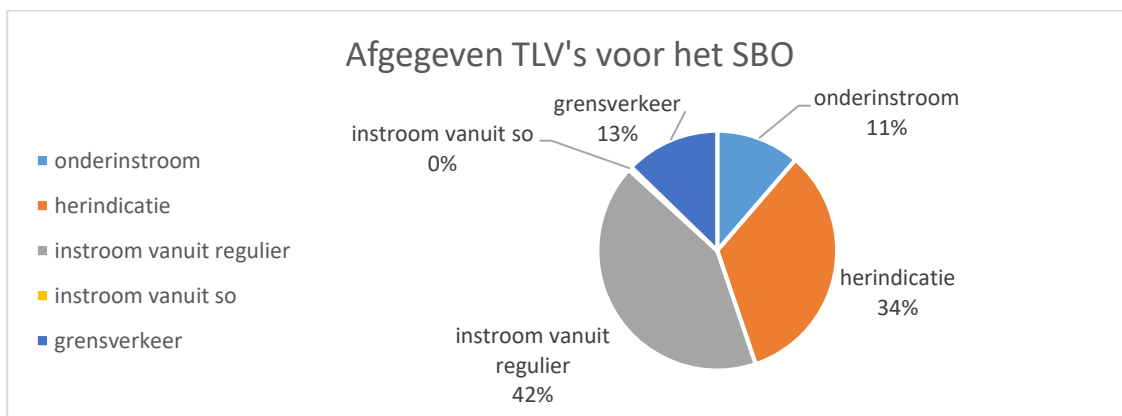
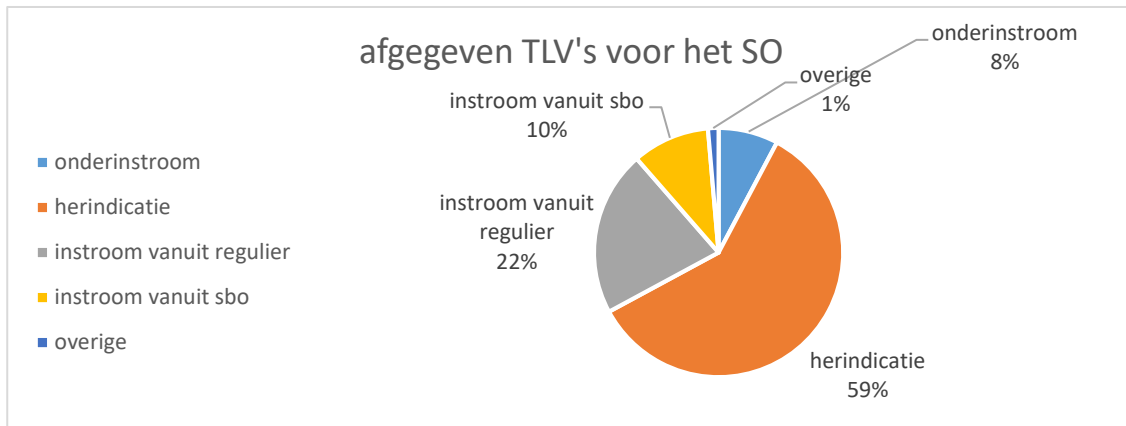
	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	t.o.v. 2017-2018
Totaal aantal TLV's	335	279	315	431	Toename 116
naar sbo	99	128	158	212	Toename 54
naar so	236	151	157	219	Toename 62

Schooljaar 2018-2019

Totaal aantal afgegeven TLV's	431
herindicaties	203
nieuwe TLV's	228
SO TLV's	219
herindicaties	130
nieuwe TLV's	89
SBO TLV's	212
herindicaties	71
nieuwe TLV's	141

De afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen in het so bestaan voor meer dan de helft uit herindicaties. De herindicaties zijn verlengingen of toelaatbaarheidsverklaringen die opnieuw werden afgegeven, omdat de oude TLV verliep, voor leerlingen die al in het so of sbo zaten. Opvallend met eerdere jaren was de grotere instroom van het sbo naar het so. Hier ontstond verwarring over. In 2020 vervallen daarom de herindicaties en kunnen alleen verlengingen worden aangevraagd. Voor een bestaande toelaatbaarheidsverklaring sbo die wijzigt in een toelaatbaarheidsverklaring so dient een nieuwe toelaatbaarheidsverklaring aangevraagd te worden. In het speciaal onderwijs is met 89 nieuwe TLV's een lichte stijging van 2 % t.o.v. het vorige schooljaar waarneembaar. Daarbij is de instroom van het sbo naar het so nagenoeg gelijk met het vorige schooljaar.

Onderstaande twee diagrammen maken zichtbaar waar de instroom voor het so en sbo vandaan komt.

Schoolbesturen bao	TLV sbo 2016-2017	TLV sbo 2017-2018	TLV sbo 2018-2019	TLV so 2016-2017	TLV so 2017-2018	TLV so 2018-2019
Aanvragen TLV	21 besturen 57%	22 besturen 60%	20 besturen 55%	19 besturen 51%	16 besturen 43%	16 besturen 44%
Geen TLV aanvragen	16 besturen 43%	15 besturen 40%	16 besturen 20%	18 besturen 49%	21 besturen 57%	20 besturen 55%

Meer dan de helft van de schoolbesturen bao heeft het afgelopen schooljaar één of meerdere TLV's voor het sbo aangevraagd. Minder dan de helft van de schoolbesturen vroeg een TLV voor het so aan.

In het Ondersteuningsplan 2016-2020 is een afspraak gemaakt dat schoolbesturen de kosten voor een leerling die wordt doorverwezen naar het s(b)o zelf betaalt, wanneer de verwijzing sbo boven de 2 % van het aantal leerlingen van een schoolbestuur uitkomt en 1 % in geval van doorverwijzing naar het so⁸. In het schooljaar 2018-2019 telde dit voor geen enkel schoolbestuur.

Onderinstroom

Zeeluwe heeft in het ondersteuningsplan 2016-2020 vastgelegd dat voor jonge niet-schoolgaande kinderen met zware ondersteuningsvragen een toelaatbaarheidsverklaring aangevraagd kan worden bij de commissie Onderinstroom.

Het aantal leerlingen dat via de onderinstroom direct binnen het s(b)o instroomt is, in vergelijking met voorgaand schooljaar, met één leerling toegenomen.

Uit onderinstroom	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
s(b)o	55	45	41	42

In vergelijking met het totaal aantal afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen maakt de onderinstroom 18 % van de totale afgifte uit. Het percentage leerlingen, dat via de onderinstroom direct naar het s(b)o doorstroomt vanaf een voorschoolse voorziening laat in het so een daling en in het sbo een stijging zien.

SO				
	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Regulier schoolbestuur	30	40	43	47
Crisisplaatsing	0	2	2	1
Onderinstroom	30	27	25	17
Herindicaties, verhuizing	174	81	78	130+2
Bestuur buiten swv	2	1	2	1
Verlengde onderinstroom			7*	5
Totaal	236	151	157	203

Noot bij de tabel: * In schooljaar 2017-2018 is in de tweede helft van het schooljaar voor leerlingen die een TLV uit de verlengde onderinstroom kregen een aparte kolom toegevoegd. Zodat dit apart gemonitord kan worden.

SBO				
	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Regulier schoolbestuur	46	54	67	85
Crisisplaatsing	2	1	4	-
Onderinstroom	25	18	16	24
Herindicaties, verhuizing	25	55	51	71+4
Bestuur buiten swv	1	0	4	6
Verlengde onderinstroom			8*	4
Totaal	99	128	150	194

⁸ Zie Ondersteuningsplan 2016-2020 bijlage 7 begrotingsafspraken

Verlengde Onderinstroom

Wanneer een jonge leerling (kleuter) wordt aangemeld en de basisschool twijfelt of de onderwijsbehoeften van deze leerling binnen de ondersteuningsmogelijkheden (basis- en extra ondersteuning) van het basisonderwijs vallen, dan kan de basisschool gebruik maken van een verlengde onderinstroom periode. De aanmelding hiervoor betekent, dat een leerling binnen een periode van maximaal drie jaar door de basisschool alsnog aangemeld kan worden voor het s(b)o en dat dit dan voor rekening van het samenwerkingsverband is. De voorwaarde hierbij is wel dat voor dit kind het OPP op orde is en aantoonbaar extra ondersteuning is ingezet om deze leerling binnen het regulier onderwijs te houden. Het vroegtijdig betrekken van de ouders is een andere belangrijke eis. De commissie Onderinstroom adviseert de directeur-bestuurder op basis van het meegestuurde OPP of groeidossier en de adviezen van de geraadpleegde deskundigen.

Het aantal aanvragen voor een toelaatbaarheidsverklaring vanuit de verlengde instroom is het afgelopen jaar afgenomen; het aantal meldingen verlengde onderinstroom is echter niet gedaald (57 meldingen in 2018-2019 tegenover 45 in het jaar daarvoor).

Ophoging categorie in so

Opvallend was het grote aantal aanvragen voor verhoging van de categorie speciaal onderwijs laag naar categorie midden/hoog, dat vlak voor de zomervakantie werd ingediend. Samen met de overige aanvragen TLV Onderinstroom/Verlengde Onderinstroom en de adviesvragen leidde dit tot een zware werklast voor de commissieleden en het ondersteunend bureau in de maanden juni en juli. Het aantal adviesvragen was beduidend hoger dan de vorige jaren. Net als de vorige jaren concentreerden de aanvragen zich aan het einde van het schooljaar, met als gevolg een onevenwichtige verdeling van de inzetbare uren van de commissieleden.

Adviezen

Het aantal adviesvragen was beduidend hoger dan de vorige jaren. De commissie onderinstroom wordt steeds vaker om advies gevraagd. In dit schooljaar zijn 16 adviesvragen besproken; in schooljaar 2017-2018 waren er 9 adviesvragen. Tot nu toe werden de meeste adviezen door voorschoolse instellingen gevraagd; voor hen is niet altijd duidelijk binnen welk schooltype het beste aan de onderwijs-ondersteuningsbehoeften van het kind tegemoet gekomen kan worden. In het afgelopen jaar zijn er van de 16 adviesvragen slechts 4 vragen afkomstig van voorschoolse instellingen; van de overige 12 komen er 9 van basisscholen en 3 van de Prof. Groenschool.

Tijdigheid en volledigheid afgifteproces toelaatbaarheidsverklaringen

- In niet alle gevallen zijn de toelaatbaarheidsverklaringen binnen de gestelde termijn afgegeven. Er is in het voorjaar extra ondersteuning ingezet in het administratieve proces van afgifte TLV's, met name vanwege groot aantal herindicaties. En in de maanden juni/juli werd dit veroorzaakt door een hausse aan aanvragen. Ook zijn er in een aantal gevallen TLV -aanvragen geretourneerd, omdat deze niet volledig en of onduidelijk waren. Door de inzet van de nieuwe ICT applicatie Tommy in het najaar was het voor scholen zoeken hoe om te gaan met een nieuwe aanvraag. Zeeluwe heeft hiervoor in het najaar 2019 een voorlichting Tommy georganiseerd en gegeven. Deze wordt in het voorjaar van 2020 herhaald.
- Door aanvullende informatie te geven op de website en toelichting te blijven geven in telefoongesprekken, mail en nieuwsbrieven lukt het scholen steeds beter om alle info juist, duidelijk en volledig aan te leveren.
- Er zijn geen klachten/bezwaren door het samenwerkingsverband ontvangen.
- Alle aanvragen voldeden aan de wettelijke eisen (verplichte handtekeningen deskundigen).

'Alle kinderen op de juiste school' is het resultaat van het eerste uitgevoerde oudertevredenheidsonderzoek in 2018 over het proces rondom de plaatsing in het speciaal onderwijs. Dit onderzoek krijgt een opvolging. In september 2019 zijn de voorbereidingen voor het tweede oudertevredenheidsonderzoek in gang gezet en in het voorjaar van 2020 vindt de uitvoering hiervan plaats.

Acties in 2020

- Monitoren van de verlengde onderinstroom met als doelen:
  1. een duidelijk beeld te krijgen van het tijdstip waarop de meldingen worden omgezet in een aanvraag TLV;
  2. welke succesvolle ondersteuning scholen hebben geboden als zij besluiten de melding verlengde onderinstroom in te trekken.
- Deze succesfactoren kunnen vervolgens onderling gedeeld worden via de nieuwsbrieven en lokale overleggen.
- Aandacht voor instroom van kinderen van statushouders, waarvan moeilijk is vast te stellen wat voor hen het best passende onderwijs is ten gevolge van een taal- en leerachterstand.
- Afgifte toelaatbaarheidsverklaringen per schoolbestuur en per gemeente monitoren.
- Delen van good practices.
- Monitoren percentages TLV afgifte in relatie tot bekostiging.
- Uitzetten tevredenheidsonderzoek voor ouders van kinderen uit de onderinstroom.

1.3.5 Voorkomen thuiszitters

Een belangrijke maatschappelijke opdracht van Zeeluwe is het voorkomen van thuiszitters. Als elk kind het onderwijs krijgt dat bij hem of haar past, hoeft geen enkel kind thuis te zitten. Landelijk zijn er afspraken gemaakt over het terugdringen van het aantal thuiszitters en het aantal vrijstellingen onder artikel 5a van de leerplichtwet. Deze zijn in 2017 uitgewerkt in een regionaal Thuiszitterspact. Hierin heeft Zeeluwe met gemeenten en andere partners de volgende afspraak gemaakt:

Wij verbinden ons aan de ambitie dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuis zit zonder passend aanbod van onderwijs en/of werk/zorg.

Binnen dit samenwerkingsverband is afgesproken dat de schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor het bieden van een juiste plek aan de leerlingen waarvoor zij zorgplicht hebben. Door Zeeluwe wordt ondersteuning geboden bij de complexe casuïstiek om tot oplossingen te komen. Dit betekent dat er veelvuldig contact is met betrokken partijen, inzet van Onderwijsconsulenten, aan ouders wordt geadviseerd en een breed overleg wordt georganiseerd om tot een maatwerkoplossing te komen. Uiteindelijk heeft het samenwerkingsverband ook doorzettingsmacht om te komen tot een plaatsing van een (potentiële) thuiszitter. Dit is vastgelegd in het ondersteuningsplan 2016-2020 van Zeeluwe.

Volgens de formele definitie zijn er twee categorieën thuiszitters:

1. **Langdurig relatief verzuim:** een ingeschreven leerplichtige leerling die langer dan 4 weken aaneengesloten ongeoorloofd verzuimt. Dit verzuim wordt gemeld bij en geregistreerd door leerplicht. Voor veel van deze leerlingen wordt een maatwerkoplossing gezocht. Zo bezoeken een aantal leerlingen een zorgboerderij of krijgen individuele begeleiding van een zorginstelling of studiecencentrum. Dit kan betekenen dat zij in de praktijk niet thuis zitten, maar formeel wel thuiszitter zijn.
2. **Absoluut verzuim:** leerplichtige leerling die niet staat ingeschreven op een school en geen vrijstelling van de leerplichtwet heeft.

Daarnaast zijn er twee categorieën leerlingen die *geen* officieel thuiszitter zijn, maar die wel de aandacht hebben in de thuiszittersproblematiek, zowel landelijk als binnen Zeeluwe:

1. **Vrijstelling artikel 5 sub A:** Een leerling die een vrijstelling van de leerplichtwet heeft op de volgende grond: kind is psychisch of lichamelijk ongeschikt om toegelaten te worden tot het onderwijs.
2. **Dreigende thuiszitter:** een leerling die formeel een thuiszitter dreigt te worden. Dit kan van alles zijn: een leerling die regelmatig geoorloofd verzuimt (bijv. door veel ziekte), een leerling die in overleg met school soms enkele dagdelen thuis is i.v.m. overbelasting, een leerling met gedragsproblemen waarvoor school handelingsverlegen dreigt te worden.

Zeeluwe monitort thuiszitters

Leerlingen die langer dan vier weken niet naar school gaan, worden gemeld bij Leerplicht. Zeeluwe krijgt elk kwartaal de cijfers van leerplicht van aangesloten gemeenten en geeft de formele thuiszitters *en* de vrijstellingen artikel 5 sub A door aan de Inspectie. In 2019 heeft Zeeluwe de cijfers elk kwartaal verzameld en gerapporteerd.

Oplossen

Zeeluwe wordt betrokken bij individuele casuïstiek. Medewerkers van het samenwerkingsverband sluiten aan bij multidisciplinaire overleggen (mdo), spreken met ouders, schooldirecties en andere partijen om tot een oplossing voor het kind te komen en daarbij zo nodig maatwerkoplossingen te realiseren. Dit vraagt vaak meerdere keren intensief overleg met naast ouders, school, jeugdhulp, leerplicht en andere betrokken ondersteuners van het gezin en/of kind. De inzet van onderwijsconsulenten, die ouders ondersteunen en actief meedenken in oplossingen, is ook afgelopen jaar weer een aantal keer zeer waardevol gebleken.

Preventie

Zeeluwe heeft met de scholen afgesproken dat zij een leerling bij Zeeluwe melden zodra deze thuiszitter **dreigt** te worden. Dat betekent dus ook bij zorgwekkend ziekteverzuim of korter dan vier weken ongeoorloofd verzuim. Sinds de start van het schooljaar 2019-2020 gebeurt dit via Tommy. De bij het samenwerkingsverband gemelde thuiszitters worden geregistreerd en er is regelmatig contact met de betreffende scholen om te komen tot een oplossing.

Ook als een school handelingsverlegen is, wordt advies gevraagd aan Zeeluwe. Zeeluwe denkt actief mee aan oplossingen en wijst partijen op rechten en plichten. Bijna altijd wordt er, in afwachting van een structurele oplossing, een tijdelijke maatwerkoplossing geboden. Scholen blijven hierin vanuit hun zorgplicht eindverantwoordelijk. Vanuit het schoolmodel worden scholen/besturen daarbij ook aangesproken op de inzet van de verkregen ondersteuningsmiddelen vanuit het samenwerkingsverband. Zij kunnen zelf extra inzet betalen of arrangementen bekostigen. Dit is nog niet altijd bij schooldirecteuren en intern begeleiders bekend.

Regionale afspraken en samenwerking

Eind 2019 heeft Zeeluwe een start gemaakt met het herijken van het regionale thuiszitterspact uit 2017. In 2020 zal dit een vervolg krijgen in de vorm van vernieuwde en aangescherpte afspraken tussen partijen uit het onderwijs, gemeenten (o.a. leerplicht) en zorg (o.a. CJG, GGD). Dit maakt deel uit van de regionale ontwikkelagenda samenwerking Jeugd en Onderwijs.

In het kader van de samenwerking met zorg, gemeenten en andere partijen heeft Zeeluwe in 2019 de volgende acties ondernomen:

- In maart 2019 is in samenwerking met Stichting Leerlingenzorg, het samenwerkingsverband VO, en met de leerrechtconsulenten in de regio een bijeenkomst georganiseerd over wet- en regelgeving

en afspraken rondom rolverdeling rondom de MAS/leerplichtwet. Het doel was kennis delen en afstemming zoeken in beleid en procedures.

- Er is in 2019 met de regio Meerinzicht een pilot beoordelingstafel vrijstellingen opgestart. Dit is een pilot waarin aanvragen voor vrijstellingen artikel 5a worden onderzocht.
- Er zijn ook in 2019 diverse pilots opgestart waarin zorg en onderwijs samenwerken om thuiszitten op te lossen of te voorkomen. Zo zijn er een aantal leerlingen die deels naar een zorgboerderij gaan of individuele begeleiding krijgen van een zorginstelling, gecombineerd met onderwijs vanuit de school. De leerling blijft hier ingeschreven dus de school houdt zijn zorgplicht.
- De eerder genoemde maatwerkarrangementen binnen het s(b)o dragen daadwerkelijk bij aan het terugdringen van (versluierd) verzuim in deze scholen.

Feiten en cijfers: hoeveel thuiszitters en vrijstellingen

In 2019 zijn er in ons samenwerkingsverband de volgende *formele* thuiszitters gemeld bij Leerplicht:

- 6 leerlingen met langdurig relatief verzuim (zij volgden langer dan 4 weken geen onderwijs).
  - o 3 leerlingen hiervan gingen na meer dan 3 maanden thuis te hebben gezeten weer naar school in 2019.
  - o 2 leerlingen waren langer dan 4 weken, maar korter dan 3 maanden, thuis.
  - o 1 leerling is bij de start van 2020 nog thuiszitter.
- 9 leerlingen met absoluut verzuim (zij hadden tijdelijk geen schoolinschrijving)
  - o Hiervan heeft 1 leerling nog geen inschrijving bij de start van 2020.
  - o 8 leerlingen waren korter dan 3 maanden zonder schoolinschrijving.

In totaal waren er in 2019 dus 15 thuiszitters die langer dan vier weken ongeoorloofd verzuimden, waarvan 4 leerlingen langer dan 3 maanden geen onderwijs volgden. Dat is ongeveer hetzelfde als het vorige schooljaar waar het gemiddelde 3 á 4 leerlingen per kwartaal was. Er hadden 38 leerlingen een vrijstelling artikel 5 sub A op peildatum 15 december 2019. Dat zijn er 8 meer dan in 2018.

Het landelijk aantal thuiszitters het afgelopen jaar gestegen van 4.479 naar 4.790. Het aantal gemelde thuiszitters binnen Zeeluwe is ongeveer gelijk gebleven. Vrijstellingen onder artikel 5 sub A namen toe.

Conclusie en ambitie

Zeeluwe heeft in 2019 als volgt aan genoemde doelstellingen gewerkt:

- De scholen is nadrukkelijk gevraagd (dreigende) thuiszitters te melden bij Zeeluwe. Een aantal scholen doet dit inmiddels ook daadwerkelijk. Actieve benadering blijkt hieraan bij te dragen.
- Ondanks deze vraag is het aantal gemelde thuiszitters laag. Dit kan betekenen dat nog niet alle scholen zich aan deze afspraak houden. Ook kan het zijn dat het vaak een bijzonder proces is als de leerling langdurig verzuimt en al verschillende instanties erbij betrokken zijn. Zeeluwe houdt om deze redenen direct contact met de leerplichtambtenaren in het samenwerkingsgebied. De periodieke rapportages zijn daarbij ook directe aanleiding voor overleg.
- Het afgelopen jaar is het aantal contacten met intern begeleiders, directeuren, ouders en bestuurders naar Zeeluwe over complexe casuïstiek en handelingsverlegenheid sterk toegenomen. Eén van de onderwerpen is de moeizame schoolgang van leerlingen, met soms verzuim tot gevolg. Zoals afgesproken heeft Zeeluwe een adviserende rol naast de eigen verantwoordelijkheid van de scholen rond zorgplicht. Alle contacten worden als meldingen geregistreerd en er wordt vervolcontact gezocht om de voortgang te monitoren en zo nodig druk op te voeren om tot een oplossing te komen. Hierin wordt nauw samengewerkt met de school, ouders, onderwijsconsulenten, CJG/buurtzorg en leerplicht.
- Naast telefonische gesprekken zijn er ook gesprekken gevoerd met ouders, scholen en is er periodiek overleg met leerplichtambtenaren en worden gesprekken gevoerd in een breed overleg met CJG, directies, ouders, leerkrachten, etc.

- De beoordelingstafel m.b.t. onderzoek naar andere opties dan het verstrekken van een vrijstelling en het initiatief bij De Schutse hebben nog geen effect gehad. In 2020 wordt hier op doorgezet.

Door genoemde acties zijn de echte thuiszitters in beeld bij het samenwerkingsverband. Bovendien is voor veel formele thuiszitters een oplossing gerealiseerd, vaak samen met zorgpartijen en CJG, waardoor de leerling niet geheel thuiszit. Ook wordt Zeeluwe steeds vaker bij dreigende thuiszitters ingeschakeld. Net als voorgaande jaren blijkt ook in 2019 weer dat een goede communicatie tussen school en ouders over de zorgen rondom een kind en de best passende plek door scholen als complex en belastend wordt ervaren. Dit blijft een aandachtspunt voor de toekomst. In 2020 wordt daarnaast de ingezette herijking van het thuiszitterspact verder vormgegeven. Zeeluwe blijft zich inspannen om te zorgen dat geen enkele leerling thuis komt te zitten.

Duidelijk is dat een goede communicatie tussen school en ouders over de zorgen rondom een kind en de best passende plek als complex en belastend door scholen wordt ervaren. Een investering in het versterken van de professional om van begin af aan beter met ouders samen op te trekken vindt steeds meer bijval.

Ten aanzien van het terugdringen van vrijstellingen dienen in 2020 concrete afspraken met leerplicht gemaakt te worden. Om voor deze kinderen, een bijzonder kwetsbare groep, maar ook de hoogbegaafde kinderen met multi-problematiek een passend onderwijsaanbod te kunnen bieden zijn investeringen én beschikbaarheid van expertise nodig. Dit is een forse uitdaging voor de komende jaren.

2. Continuïteitsparagraaf

De continuïteitsparagraaf is een verplicht onderdeel van het jaarverslag en bestaat uit de meerjarenbegroting, het risicomanagement en het verslag van de toezichthouder.

2.1 Meerjarenbegroting

De begroting 2020 met de bijbehorende meerjarenverkenning 2021-2024 is op 13 november 2019 ter advisering voorgelegd aan de auditcommissie en is op 25 november 2019 goedgekeurd door het (toezichthoudend)bestuur.

Toelichting bij de opzet

De inkomsten van Zeeluwe worden bepaald door de leerlingaantallen en de door de Minister van OCW vastgestelde tarieven. Uitgegaan wordt van de (voorlopig) bekende leerlingaantallen van 1 oktober 2019 en een krimp van 1% per jaar van de bao/sbo leerlingaantallen – dit is in lijn met de ontwikkeling in de afgelopen jaren. Voor de tarieven wordt, anders dan in voorgaande jaren, gerekend met een aanpassing van 2% per jaar. Hierdoor wordt reëler en minder behoudend begroot. Gevolg hiervan is dat gelden eerder kunnen worden doorgegeven aan de schoolbesturen en het eigen vermogen van Zeeluwe dichter bij de gewenste waarde ligt.

Een belangrijk deel van de uitgaven betreft de doorbetalingen van ondersteuningsmiddelen aan het so en bao/sbo. Voor het so worden de door de Minister vastgestelde tarieven gehanteerd. Voor het bao is sprake van de momenteel reeds gehanteerde € 300 per leerling per jaar en de helft hiervan voor sbo-leerlingen.

De overige uitgaven zijn ondergebracht in programma's. Dit is de financiële doorvertaling van ontwikkelingslijnen die momenteel worden verkend en beschreven in het concept OP 2020-2024. Evenals vorig jaar worden de kosten van de directeur-bestuurder en de medewerkers van het bureau, waar dit aan de orde is, toegerekend aan de programma's.

Begroting 2020 van samenwerkingsverband primair onderwijs Zeeluwe

De begroting voor 2020 is vastgesteld deels op basis van bestaand beleid, dat afgeleid is van het OP 2016-2020 en deels op basis van de ontwikkeldoelen zoals deze zijn vastgelegd in (hoofdstuk 3 van) het concept OP 2020-2024.

De basis voor de opbouw van deze begroting is daarmee afgestemd met het huidige en met het nieuwe OP, de opbrengsten van de lokale gesprekken en de ontwikkeling van de leerlingenaantallen en plaatsingen in het so respectievelijk sbo. Omdat de *egalisereserve verevening* afgebouwd wordt tot en met juli 2024 zijn, om inzicht te geven in de situatie die daarna ontstaat, in de meerjarenverkenning ook de jaren 2025 en 2026 opgenomen. In deze verkenning moet het tarief voor de ondersteuningsmiddelen bao/sbo namelijk per augustus 2025 verlaagd worden en treedt dit effect pas volledig op in 2026.

2.1.1 Inleiding

In 2019 is de balans opgemaakt van het dekkend netwerk en is daarop voortgaand het concept ondersteuningsplan 2020-2024 in samenspraak met alle morele eigenaars en stakeholders tot stand gekomen.

Het jaar 2020 staat in het teken van de verdere realisatie van het dekkend netwerk. Vooral de realisatie van voldoende onderwijsplekken met een gespecialiseerd aanbod vraagt veel inspanning dit schooljaar. Parallel daaraan wordt veel samengewerkt om voor leerlingen die hoogbegaafd zijn en dreigen uit te vallen in het reguliere onderwijs voldoende expertise en een gedifferentieerd aanbod beschikbaar te hebben. Naast het bieden van passende onderwijsplekken zijn het vergroten van deskundigheid van leerkrachten en intern begeleiders én het verbeteren van vroegtijdige signalering belangrijke aandachtspunten.

De aanscherping van procedures rondom afgifte van toelaatbaarheidsprocedures, het verbeteren van de kwaliteit van de onderbouwing van aanvragen en het vereenvoudigen van regelingen zijn speerpunten voor 2020.

Verder zal in het voorjaar van 2020 worden gestart met de uitvoering van de doelen uit het nieuwe ondersteuningsplan. Hoofddoel is de versterking van het dekkend netwerk op lokaal niveau met als doel om voor elk kind een passende onderwijsplek te realiseren. Daarnaast is een belangrijk punt de verbinding leggen met het bovenlokale c.q. centrale aanbod van gespecialiseerde voorzieningen. Beiden zijn nodig om ook de doelen op het gebied van het terugdringen van thuiszitters en vrijstellingen waar te maken.

Landelijk staat in 2020 de evaluatie van de wet passend onderwijs op de agenda. Wat dit gaat betekenen voor de samenwerkingsverbanden, hun rol en verantwoordelijkheden en de financiering is op dit moment nog niet aan te geven.

Tenslotte zal de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp, zoals het belang daarvan ook wordt benadrukt door de ministers Slob en de Jonge, in 2020 tot verdere uitwerking in deze regio moeten komen. Aangezien de meeste gemeenten een fors tekort hebben op het budget van de jeugdwetmiddelen zal dit geen gemakkelijke opgave zijn.

2.1.2 Ontwikkeling leerlingaantallen

Leerlingaantallen 1 okt vooraf	Real. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	MJV 2021	MJV 2022	MJV 2023	MJV 2024	MJV 2025	MJV 2026
BAO	20.451	20.304	20.326	20.123	19.922	19.722	19.525	19.330	19.137
SBO	384	394	423	419	415	410	406	402	398
Totaal	20.835	20.698	20.749	20.542	20.336	20.133	19.931	19.732	19.535
SO categorie 1	301	311	331	331	331	331	331	331	331
SO categorie 2	10	13	17	17	17	17	17	17	17
SO categorie 3	45	43	36	36	36	36	36	36	36
Totaal SO	356	367	384	384	384	384	384	384	384
% SBAO	1,84%	1,90%	2,04%	2,04%	2,04%	2,04%	2,04%	2,04%	2,04%
% SO	1,71%	1,77%	1,85%	1,87%	1,89%	1,91%	1,93%	1,95%	1,97%
									424
mutatie BAO t.o.v. vorig jaar	-0,2%	-0,7%	0,1%	-1,0%	-1,0%	-1,0%	-1,0%	-1,0%	-1,0%
mutatie SBO t.o.v. vorig jaar	-8,8%	2,6%	7,4%	-1,0%	-1,0%	-1,0%	-1,0%	-1,0%	-1,0%
mutatie SO t.o.v. vorig jaar	-6,6%	3,1%	4,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

De leerlingaantallen per 1 oktober 2019 betreffen de voorlopige aantallen (per 5 oktober 2019). Voor de ontwikkeling in de komende jaren in het bao/sbo is uitgegaan van de gemiddelde krimp over de afgelopen jaren: 1% per jaar. Voor het so is het aantal leerlingen stabiel gehouden.

Het aandeel sbo leerlingen per 1-10-2019 ligt met 2,04% onder het landelijk gemiddelde van 2,38% (meetpunt 1-10-2018). Voor wat betreft het so ligt het aandeel binnen Zeeluwe per 1-10-2019 0,21%-punt hoger dan het landelijk gemiddelde (meetpunt 1-10-2018) en bedraagt 1,85%.

Deze ontwikkeling van de leerlingaantallen in relatie tot de negatieve verevening levert voor de begroting 2020 en de meerjarenraming geen direct knelpunt op, maar het grotere so dan gemiddeld kost in de prognose van 2026 wel zo'n € 750.000 meer dan wanneer het aandeel so op het landelijk gemiddelde zou liggen⁹. In de meerjarenverkenning voor 2026 zouden de so ondersteuningsmiddelen bij een so-omvang conform het landelijke gemiddelde niet op € 5,25 miljoen maar op € 4,5 miljoen uitkomen.

⁹ Aanname: Zeeluwe heeft in 2026 0,3%-punt meer so-leerlingen dan landelijk gemiddeld; hiermee is dan 15% van de so-ondersteuningsmiddelen ad € 5.250.000 gemoeid.

2.1.3 Begrotingsmaatregelen

Twee belangrijke begrotingsmaatregelen zijn verwerkt in de begroting voor 2020 en de meerjarenverkenning 2021-2024:

1. Een eenmalige uitkering van een extra bedrag aan ondersteuningsmiddelen bao/sbo voor schoolbesturen van in totaal € 1.230.000 in 2020.
2. Terugbrengen van de algemene reserve naar maximaal € 150.000 vanaf 2025 door eenmalige uitkeringen van € 300.000 in de jaren 2021 tot en met 2023 én door een verlaging van de ondersteuningsbedragen per bao/sbo-leerling naar € 286/€ 143¹⁰ vanaf schooljaar 2025-2026.

Hieronder worden de beide maatregelen toegelicht en uitgewerkt.

1. Eenmalig extra bedrag aan ondersteuningsmiddelen bao/sbo voor schoolbesturen in 2020

De inkomsten en uitgaven van het samenwerkingsverband ontwikkelen zich zodanig, dat in de begroting van 2020 een eenmalig bedrag van in totaal € 1.230.000 voor extra ondersteuningsmiddelen aan de schoolbesturen is opgenomen.

In de begroting is rekening gehouden met licht stijgende inkomsten door de beperkt stijgende leerlingaantallen én met de teruglopende vereveningsbijdrage. Jaarlijks worden de bedragen door OCW geïndiceerd. Deze indexatie is in het verleden niet verwerkt in de begroting, vanwege de onzekerheid hierover. In 2019 zal hierdoor circa € 550.000 meer worden ontvangen dan begroot.

De uitgaven van Zeeluwe worden grotendeels bepaald door de ondersteuningsmiddelen die aan de schoolbesturen worden uitgekeerd. De bureaunkosten worden op een gelijk niveau gehandhaafd. De overige uitgaven zijn begroot in programma's, direct gekoppeld aan de doelen van het (nieuwe) OP. Deze uitgaven worden hierna toegelicht.

Omdat, naast het € 471.000 hoger dan begrote resultaat in 2019, het financiële resultaat over 2018 € 377.000 hoger was dan waarmee in de begroting in 2019 rekening is gehouden is er, binnen het huidige begrotingskader, ruimte om in 2020 een bedrag van € 1.230.000 op te nemen voor een eenmalige uitkering aan het bao/sbo. Hiermee wordt ook de verlaging van de algemene reserve (met € 109.000 ten opzichte van de begroting 2019) en een deel van de vrijvallende gelden uit de egaliseringsreserve uitgekeerd (€ 273.000).

De middelen die het samenwerkingsverband Zeeluwe ontvangt moeten de leerlingen en het onderwijs direct ten goede komen. De monitor passend onderwijs¹¹ toont opnieuw aan dat voor een daadwerkelijke realisatie van passend onderwijs de handelingsbekwaamheid van leerkrachten en onderwijsondersteuners doorslaggevend is. Vanuit de opdracht van het samenwerkingsverband wordt dan ook voorgesteld om deze professionaliseringsslag met extra middelen te ondersteunen. In lijn met de signalen uit het werkveld waarin niet alleen wordt gevraagd om meer handen in de klas, maar vooral ook om versterking van de kwaliteit van de leerkracht wordt schoolbesturen geadviseerd om deze extra middelen direct en volledig in te zetten voor professionalisering van de leerkrachten. De realisatie van de doelen van passend onderwijs hangt nauw samen met de kwaliteit van de leerkrachten. Zoals afgesproken in het (huidige) ondersteuningsplan bepalen de schoolbesturen hoe deze middelen ten dienste van de realisatie van passend onderwijs worden ingezet. Voor deze eenmalige uitkering wordt hierop een uitzondering gemaakt en wordt schoolbesturen nadrukkelijk gevraagd om extra in te zetten op de professionalisering van leerkrachten, m.n. ten aanzien van vroegsignalering en ondersteuning van hoogbegaafdheid. Dit zal ook meegenomen worden in de monitoring inzet ondersteuningsmiddelen.

2. Terugbrengen van de algemene reserve naar maximaal € 150.000 in 2025 door uitkering van extra bedragen in 2021 t/m 2023 vanuit de egaliseringsreserve én door een verlaging van het ondersteuningsbedrag dat per leerling wordt uitgekeerd naar een bedrag van € 286/€ 143¹² in 2025/2026.

¹⁰ € 286 per leerling bao en € 143 per leerling sbo.

¹¹ DUO-rapportage Monitor passend onderwijs: Leerkrachten basisonderwijs – oktober 2018.

¹² € 286 per leerling bao en € 143 per leerling sbo.

Voor een goed begrip wordt kort toegelicht wat de uitgangspunten van financieel beleid zijn ten aanzien van ontwikkeling van het eigen vermogen.

De samenstelling van het eigen vermogen per 31 december 2018 is als volgt (bedragen x € 1.000):

Algemene reserve		1.698
- Personele reserve	200	
- Operationele reserve	250	
- Egalisatiereserve verevening	3.057	
- Reserve Dekkend Netwerk	<u>485</u>	
Bestemmingsreserves		<u>3.992</u>
Eigen vermogen		5.690

De bestemmingsreserves zijn onderdeel van het eigen vermogen, maar zijn niet vrij besteedbaar. Hierop ligt in feite een ‘beslag’ omdat ze een bestemming hebben, bijvoorbeeld de *egalisatiereserve verevening* die in 2016 is gevormd en volgens een vastgelegd patroon wordt op- en afgebouwd in de periode tot en met 2024. Voor wat betreft de *algemene reserve* wordt gestreefd naar een niveau dat niet hoger ligt dan € 150.000. De reden hiervoor is dat deze reserve geen doel heeft en daarnaast heeft de Inspectie inmiddels een signaleringsgrens¹³ vastgesteld. Als deze reserve ontstaat dan worden op dat moment middelen – nog – niet ingezet voor de doelstellingen. Mocht deze reserve verder oplopen dan de genoemde € 150.000, dan wordt het meerdere – in principe – in het jaar daarna uitgekeerd als aanvullend ondersteuningsbedrag aan het bao/sbo. Zo is in 2018 € 549.000 en in 2019 € 1.499.000 uitgekeerd. De belangrijkste reden waarom deze extra betalingen mogelijk zijn is overigens dat de Minister de bedragen indexeert en de meeste uitgaven van Zeeluwe niet geïndexeerd worden.

De prognose van het exploitatieresultaat 2019 bedraagt € 635.000 negatief (het definitieve resultaat was op het moment van opstellen van de begroting nog niet bekend en bedraagt € 477.000 negatief). Op basis van dit prognoseresultaat en het overschot uit 2018 (zie hiervoor) zal, bij ongewijzigd beleid, in 2020 een extra nabetaling basisondersteuning van € 1.230.000 gedaan worden. Deze extra nabetaling is in de begroting 2020 verwerkt. Naar aanleiding van het jaarverslag 2019 zal in 2020 het werkelijke bedrag door het bestuur worden vastgesteld en aan de leden worden uitbetaald.

Omdat de vereveningsontvangsten per augustus 2020 stoppen, liggen de baten vanaf 2021 op een lager niveau. Om de negatieve gevolgen hiervan voor de ontwikkeling van de algemene reserve te kunnen mitigeren, zal hiervoor tot en met 2024, conform eerdere afspraken, de *egalisatiereserve verevening* worden benut. Ook de *reserve dekkend netwerk* zal de komende jaren jaarlijks met € 81.000 worden afgebouwd naar nihil in 2024. Rekening houdend met het bovenstaande streeft het bestuur naar een totaal eigen vermogen van maximaal € 0,6 miljoen eind 2025. Dit eigen vermogen zal dan als volgt zijn samengesteld (bedragen x € 1.000):

Algemene reserve		119
- Personele reserve	200	
- Operationele reserve	<u>250</u>	
Bestemmingsreserves		<u>450</u>
Eigen vermogen		569
<i>Signaleringswaarde inspectie</i>		367

Om bovenstaande eigen vermogensontwikkeling te bereiken zal het tarief van de basisondersteuning met ingang van het schooljaar 2025-2026 beperkt worden verlaagd, van € 300 / € 150 naar € 286 / € 143. In de jaren 2021 tot en met 2023 lijkt er nog ruimte te zijn om, vanuit de vrijvallende *egalisatiereserve verevening*, jaarlijks € 300.000 eenmalige betalingen aan het bao/sbo te doen. De

¹³ De inspectie hanteert als signaleringswaarde voor de omvang van het vermogen van samenwerkingsverbanden: (inkomsten minus de wettelijke overdrachten) * 5%.

formele tarieven worden hiervoor niet aangepast omdat dat zou leiden tot sterk fluctuerende tarieven, die, zoals gemeld, in 2025 lager vastgesteld moeten gaan worden.

De afbouw van de *egalisereserve verevening* is, hoewel een verlenging hiervan overwogen is, in deze begroting dus niet aangepast. Het originele schema met een afbouw tot in 2024 is gehandhaafd. Belangrijkste reden hiervoor is dat de teruggang van het ondersteuningsbedrag per bao/sbo-leerling met ingang van 2025 beperkt is.

In de begroting zijn de **inkomsten**, vanaf schooljaar 2020/2021, jaarlijks verhoogd met 2%. Voor de uitgaven, buiten de ondersteuningsmiddelen aan het bao/sbo en de groeibekostiging, is deze 2% jaarlijkse stijging ook toegepast. Hierdoor wordt dichterbij de werkelijkheid geprognosticeerd en vloeien middelen eerder naar de schoolbesturen.

Bedoeling

Met deze beide begrotingsmaatregelen voor 2020 en, verkennend voor de jaren tot 2024, verwacht het bestuur van Zeeluwe dat alle aangesloten schoolbesturen zich de komende jaren zodanig inspannen om de kwaliteit van de basisondersteuning te vergroten en te versterken, om de ondersteunende voorzieningen verder op te bouwen en om het dekkend netwerk te realiseren, dat er na 2024 geen zaken geschrapt hoeven te worden teneinde passend onderwijs uit te kunnen blijven voeren. Op basis van de huidige verwachtingen zal vanaf 2025 nog maximaal € 286 / € 143 per leerling kunnen worden uitgekeerd en is de algemene reserve op het afgesproken niveau van maximaal € 600.000.

Dit betekent dat het bestuur van Zeeluwe van alle schoolbesturen vraagt om gezamenlijk in de acht gemeentes en in de regionale samenwerking een ondersteuningsstructuur te realiseren en garanderen op basis van de nu verwachte, licht dalende, ondersteuningsmiddelen.

Verantwoording

Zoals afgesproken zal het samenwerkingsverband niet alleen op het gerealiseerde beleid, maar ook op de doelmatige besteding van alle ontvangen ondersteuningsmiddelen monitoren. We vragen daartoe van de schoolbesturen om meer dan voorheen plannen te koppelen aan de gestelde doelen en deze mee te nemen in de verantwoording op inhoud en financiën.

2.1.4 Inkomsten

De inkomsten voor 2020 zijn gebaseerd op de laatst bekende door OCW gehanteerde tarieven en de hiervoor vermelde leerlingaantallen. De verwachte tarieven voor 2020/21 en verder zijn, ten opzichte van het voorgaande jaar, met 2% opgehoogd.

<i>x € 1.000</i>	Real. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	MJV 2021	MJV 2022	MJV 2023	MJV 2024	MJV 2025	MJV 2026
Lichte ondersteuning	3.735	3.658	3.834	3.895	3.933	3.971	4.010	4.050	4.089
Zware ondersteuning	8.173	8.000	8.402	8.539	8.622	8.707	8.792	8.878	8.965
Verevening	1.657	1.088	379						
Schoolmaatschappelijk werk	51	49	49	49	49	49	49	49	49
Overige inkomsten	13	31	119	119	119	69	-	-	-
Totale inkomsten	13.628	12.826	12.783	12.601	12.723	12.797	12.851	12.977	13.104

De totale inkomsten over 2020 zijn € 627.000 lager dan de prognose voor 2019 weergeeft. Dit wordt met name veroorzaakt door de € 724.000 lagere verevening over 2020. De overige inkomsten in 2020 zijn beperkt hoger dan in 2019 doordat de leerlingaantallen en de tarieven iets hoger liggen. Onder de overige inkomsten is voor de schooljaren 2019/20 tot en met 2022/23 de beschikte HB-subsidie opgenomen.

2.1.5 Uitgaven

De begrote uitgaven over 2020 liggen € 229.000 hoger dan de prognose voor 2019. Dit wordt veroorzaakt door de € 170.000 lagere basis- en ondersteuning. Hier tegenover staan hogere kosten voor het so, de tweede deskundige in het TLV-proces en ten behoeve van lokale samenwerking. Hierna volgt een toelichting op de uitgaven.

x € 1.000	Real. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	MJV 2021	MJV 2022	MJV 2023	MJV 2024	MJV 2025	MJV 2026
Wettelijke overdrachten									
SO - ondersteuningsmiddelen	4.475	4.366	4.647	4.755	4.850	4.947	5.046	5.147	5.250
SBO - ondersteuningsmiddelen	8	-	17	42	43	43	43	44	44
Groei SO, SBO	437	476	400	408	416	424	433	442	450
Ondersteuning scholen									
Tarief BAO per leerling (vanaf augustus)	€ 290	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 286	€ 286
Tarief SBO per leerling (vanaf augustus)	€ 145	€ 145	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	€ 143	€ 143
Eenmalige betaling BAO per leerling	€ 27	€ 73	€ 60	€ 15	€ 15	€ 15	€ -	€ -	€ -
Eenmalige betaling SBAO per leerling	€ 13	€ 37	€ 30	€ 7	€ 7	€ 8	€ -	€ -	€ -
Totaal eenmalige betaling	549	1.499	1.230	300	300	300			
BAO - basis- & extra ondersteuning	6.258	7.482	7.313	6.369	6.309	6.248	5.892	5.720	5.505
SBO - basis- & extra ondersteuning	59	72	74	66	66	65	61	60	57
Schoolmaatschappelijk werk	51	49	49	49	49	49	49	49	49
TLV-proces									
Primair proces TLV	115	123	123	125	128	131	133	136	139
Tweede deskundige afgifte TLV			40	40	40	40	40	40	40
Thuiszitters									
Voorkomen Thuiszitters	33	79	100	102	104	106	108	110	113
Dekkend netwerk									
Dekkend Netwerk	442	715	834	848	863	828	694	708	722
Samenwerking									
Samenwerking	19	32	240	245	250	255	260	265	270
Kwaliteit, ondersteuning, verantwoording									
Kwaliteit	29	31	31	32	32	33	34	34	35
Monitoring	35	100	50	51	52	53	54	55	56
Solidariteit	2	50	50	51	52	53	54	55	56
Ondersteuningsplanraad	17	22	7	7	7	7	8	8	8
Ouderbetrokkenheid	2	27	27	28	28	29	29	30	30
Vraagbaakfunctie	24	27	27	28	28	29	29	30	30
Ondersteuningsplan 2020/2024	11	70	30	-	-	-	-	-	-
Bureauondersteuning	164	211	215	219	224	228	233	237	242
Totale uitgaven	12.181	13.932	14.274	13.466	13.540	13.569	13.201	13.170	13.098

Wettelijke overdrachten

Zeeluwe kent een aantal wettelijk verplichte overdrachten. De grootste daarvan is die voor de (alle) ondersteuningsmiddelen voor de in de regio woonachtige leerlingen die zijn verwezen naar het so. OCV bepaalt hiervoor de tarieven en houdt deze bedragen maandelijks in op de inkomsten van Zeeluwe. Door een stijging van het aantal so-leerlingen stijgen de kosten hiervoor; ten opzichte van de prognose voor 2019 met € 139.000 in 2020.

Hiernaast zijn er twee verplichtingen vanwege het sbo: die voor grensverkeer, dat Zeeluwe moet verrekenen met andere samenwerkingsverbanden, en voor de (alle) ondersteuningsmiddelen voor het sbo voor zover het aantal sbo-leerlingen boven de 2% van totaal aantal leerlingen uitkomt. In 2020 zal dit laatste optreden en maakt Zeeluwe naar verwachting een bedrag van € 17.000 over naar de sbo-scholen.

De groei van het aantal so- respectievelijk sbo-leerlingen in de periode 1 oktober – 1 februari komt voor rekening van Zeeluwe; Zeeluwe betaalt hiervoor de basisbekostiging alsmede de ondersteuningsmiddelen.

Ondersteuning scholen

Omdat schoolbesturen passend onderwijs lokaal waarmaken wordt een groot deel van het, na betaling van de wettelijke overdrachten overblijvende, budget doorbetaald aan de bao/sbo scholen. In 2020 worden de tarieven per leerling niet aangepast en blijven dus € 300 per bao-leerling en de helft daarvan voor sbo-leerlingen¹⁴.

Wel is er, zoals hiervoor gemeld, sprake van een begrote eenmalige betaling van totaal € 1.230.000; vanuit de overschotten over 2018 en 2019, de verlaging van de algemene reserve en de vrijval van de *egalisereserve verevening*.

Hiernaast worden de van OCW ontvangen middelen voor schoolmaatschappelijk werk doorbetaald aan de scholen met de hoogste gewichten en daarmee het hoogste percentage leerlingen met jeugd-problematiek.

TLV-proces

Ten behoeve van het TLV-proces is een commissie onderinstroom ingesteld. Hiernaast zijn, vanwege de vereiste onafhankelijkheid van de twee deskundigen in het TLV-proces, de kosten voor de tweede deskundige centraal begroot.

Thuiszitters

De kosten om thuiszitten te voorkomen liggen per leerling veelal hoog. Intensieve begeleiding is voor hardnekkige thuiszitters meestal noodzakelijk.

Dekkend netwerk

De kosten voor het dekkend netwerk zijn voor de schooljaren 2019/20 t/m 2022/23 verhoogd nu de subsidie (zie de inkomsten) voor hoogbegaafdheid is toegezegd.

Samenwerking

De lokale samenwerking wordt vanaf 2020, conform het concept OP 2020-2024, ondersteund met een 'procesbegeleider' (werktitel). Hiervoor is op deze regel structureel budget opgenomen.

Kwaliteit, ondersteuning, verantwoording

Voor kwaliteit, ondersteuning en verantwoording, dat wil zeggen de meer secundaire processen, is in 2020 een budget opgenomen in lijn met de kosten in 2019.

2.1.6 Financieel resultaat

x € 1.000	2018	Begr. 2019	Progn. 2019	Begr. 2020	MJV 2021	MJV 2022	MJV 2023	MJV 2024	MJV 2025	MJV 2026
Inkomsten	13.629	12.815	13.410	12.783	12.601	12.723	12.797	12.851	12.977	13.104
Uitgaven	12.181	13.921	14.045	14.274	13.466	13.540	13.569	13.201	13.170	13.098
Resultaat	1.448	-1.106	-635	-1.491	-864	-817	-772	-349	-193	6
w.v. voor/uit egalisereserve	391	33	33	-454	-736	-736	-736	-428	-	-

Het financiële resultaat 2020 wordt begroot op € 1.491.000 negatief. Dit negatieve resultaat is mogelijk door:

De geplande vrijval uit de <i>egalisereserve verevening</i> . Weliswaar heeft deze vrijval geen invloed op het resultaat, maar op de algemene reserve. En omdat er kaders zijn afgesproken over de hoogte van de algemene reserve wordt het begrote financiële resultaat hierdoor met dit bedrag verlaagd.	€ 454.000
De geplande vrijval uit de <i>reserve dekkend netwerk</i> .	€ 81.000

¹⁴ De ratio hierachter is dat het sbo naast deze middelen zo'n € 5.000 ondersteuningsmiddelen per leerling per jaar ontvangt.

Het hogere financiële resultaat in 2019. Het resultaat in 2019 is naar verwachting, met name als gevolg van indexatie van de ontvangen bedragen, hoger dan begroot.	€ 471.000
Het hogere financiële resultaat in 2018 dan ten tijde van de opstelling van de begroting 2019 voorzien.	€ 377.000
De lagere streefwaarde voor de algemene reserve ten opzichte van vorig jaar.	€ 108.000
Totaal	€ 1.491.000

2.1.7 Ontwikkeling eigen vermogen en reserves over de periode tot en met 2026

Naast het in standhouden van de personele en operationele reserve van respectievelijk € 200.000 en € 250.000¹⁵ en een algemene reserve is een *egaliseringsreserve verevening* en een *reserve dekkend netwerk* gevormd. In 2016 is de opbouw van een egaliseringsreserve gestart met de bedoeling de baten van de verevening en het effect hiervan op de jaarlijkse resultaten te spreiden. Hieronder is een verloopoverzicht opgenomen van deze *egaliseringsreserve verevening*. Zoals te zien is in dit overzicht zal, omdat de vereveningsbaten voor het laatst in 2020 zullen worden ontvangen, deze reserve vanaf 2021 jaarlijks met een vast bedrag per jaar afnemen en dalen naar nihil in 2024.

	2018	Begr. 2019	Progn. 2019	Begr. 2020	MJV 2021	MJV 2022	MJV 2023	MJV 2024	2016/ 24
Dotatie	1.127	769	769	282	-	-	-	-	5.886
Onttrekking	-736	-736	-736	-736	-736	-736	-736	-428	-5.886
Mutatie	391	33	33	-454	-736	-736	-736	-428	-
Egaliseringsreserve ultimo	3.057	3.090	3.090	2.636	1.900	1.164	428	-	

Hieronder is een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van het totale eigen vermogen. Hierbij zijn de uitgangspunten gehanteerd, zoals deze hiervoor zijn toegelicht. Dit omvat ook de afbouw van de *reserve dekkend netwerk*.

<i>per einde jaar x € 1.000</i>	2018	Begr. 2019	Progn. 2019	Begr. 2020	MJV 2021	MJV 2022	MJV 2023	MJV 2024	MJV 2025	MJV 2026
Personele reserve	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Operationele reserve	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Egaliseringsreserve	3.057	3.090	3.090	2.636	1.900	1.164	428	-	-	-
Reserve Dekkend Netwerk	485	404	404	323	242	161	80	-	-	-
Algemene reserve	1.698	264	1.111	155	107	107	152	311	119	124
Totaal eigen vermogen	5.690	4.208	5.055	3.564	2.699	1.882	1.110	761	569	574
<i>signaleringsgrens inspectie</i>	435	398	424	386	370	371	369	366	367	368

Zoals aangegeven heeft het bestuur van het samenwerkingsverband ervoor gekozen om de beschikbare ondersteuningsmiddelen optimaal, zo direct mogelijk én verantwoord ter beschikking te stellen aan de uitvoering van passend onderwijs. Dit betekent dat, binnen de afgesproken kaders, de komende jaren een aanzienlijke afname van de reserves zal plaats vinden.

2.1.8 Gevoeligheidsanalyse

Om zicht te krijgen op de risico's in bijgaande meerjarenverkenning zijn vier scenario's beoordeeld. Allereerst is vastgesteld wat een hoger percentage so respectievelijk sbo zou kosten. Vervolgens is onderzocht wat het effect van een verschuiving in de TLV-vraag van categorie Laag naar Midden en Hoog zou betekenen. Tenslotte is berekend wat het effect zou zijn als de reserves vanaf 2020 niet uitgekeerd maar ingehouden zouden worden; zodat de momenteel gehanteerde € 300 / € 150 per bao/sbo leerling langer gehandhaafd kan blijven.

¹⁵ Zie de risicoparagraaf (2.2)

Een hoger aandeel so-leerlingen

In de begroting is uitgegaan van een stabiel aantal so-leerlingen van 384. Hierdoor loopt het aandeel so-leerlingen in 2026 op naar 1,97%. Indien dit aandeel zou oplopen naar 2,17%, dat wil zeggen naar 424 so-leerlingen (plus 10%), dan kost dat over de periode 2021-2026 € 1.535.000, waarvan in 2026 € 492.000.

Zichtbaar is dat een relatief beperkte afwijking forse invloed heeft. Vertaald naar ondersteuningsmiddelen voor het bao gaat het in 2026 om een verlaging van € 25 per leerling per jaar, van € 286 naar € 261 per leerling en voor het sbo om de helft van deze bedragen.

Binnen Zeeluwe is afgesproken dat schoolbesturen betalen indien zij meer dan 1% resp. 2% verwijzen naar het so resp. het sbo. Omdat de instroom in het so en sbo voor meer dan de helft wordt veroorzaakt door (verlengde) onderinstroom, crisis, verhuizing en verwijzingen sbo naar so compenseert deze regeling maar voor een beperkt deel bovenstaande hogere kosten.

Een hoger aandeel sbo-leerlingen

In de begroting is uitgegaan van een stabiel percentage sbo-leerlingen van 2,04%. Indien dit aandeel met 10% zou oplopen naar 2,24%, dat wil zeggen van momenteel 426 naar 439 sbo-leerlingen in 2026, dan kost dat over de periode 2021-2026 € 625.000, waarvan in 2026 € 199.000.

Zichtbaar is dat ook hier een relatief beperkte afwijking forse invloed heeft. Vertaald naar ondersteuningsmiddelen voor het bao gaat het in 2026 om een verlaging van € 10 per leerling per jaar, van € 286 naar € 276 per leerling en voor het sbo om de helft van deze bedragen.

Een hoger aandeel toelaatbaarheidsverklaringen so voor de categorieën Midden en Hoog

In de meerjarenverkenning wordt uitgegaan van een verdeling over de categorieën Laag, Midden en Hoog van 86,2%, 4,4% en 9,4%. Dit is overeenkomstig de verdeling op 1 oktober 2019. Indien deze verdeling 5% zou verschuiven naar 81,2%, 6,0% en 12,8% dan kost dit in 2026 € 266.000 per jaar, dat is 5% van de kosten van het so. De verdeling in leerlingaantallen is dan 312 laag (was 331), 23 midden (was 17) en 49 hoog (was 36).

Deze hogere kosten zouden (kunnen) leiden tot een daling van de ondersteuningsmiddelen voor het bao met zo'n € 14 per leerling per jaar (van € 286 naar € 272) en voor het sbo de helft.

Geen eenmalige betalingen maar langer het bedrag voor de ondersteuning betalen

In voorliggende meerjarenverkenning zijn in de jaren 2020-2023 eenmalige betalingen aan het bao/sbo opgenomen van totaal € 2.130.000. Indien deze betalingen zouden worden gereserveerd om de ondersteuningsbedragen voor het bao/sbo stabiel te houden dan ontstaat ultimo 2026 het volgende beeld.

De omvang van de algemene reserve stijgt met € 1.744.000. Dit bedrag is voldoende om na 2026 nog 6 jaren de bedragen op peil te houden. Daarna is de in deze meerjarenverkenning opgenomen verlaging alsnog aan de orde.

Mogelijke gevolgen Coronacrisis

Ten gevolge van het uitbreken van het coronavirus zijn alle scholen in ieder geval tot 7 april 2020, maar mogelijk langer gesloten. Voor het samenwerkingsverband betekent dit dat het team vanuit huis doorwerkt. Contacten worden per mail en telefonisch onderhouden. De financiering van passend onderwijs vanuit OCW loopt gewoon door, zodat financieel geen risico wordt gelopen. Op haar beurt worden de ondersteuningsmiddelen maandelijks door Zeeluwe doorgezet naar de schoolbesturen. Voor de afstemming in de lokale samenwerking kan opschorting van onderwijs betekenen dat bijeenkomsten en afspraken over voortgang enige vertraging oplopen. Rondom de doorverwijzing naar het s(b)o van kinderen door middel van afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen kan van enig uitstel sprake zijn, maar dit zal naar verwachting na de zomer leiden tot een meer geconcentreerd aantal aanvragen. De afgesproken procedures worden vooral in termijnen opgerekt, maar in formele afspraken niet.

2. 1.9 Meerjarenbegroting – staat van baten en lasten en balans

Staat van baten en lasten

	Real. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	MJV 2021	MJV 2022	MJV 2023	MJV 2024
<i>Baten</i>							
Rijksbijdragen OCW	13.615	12.795	12.664	12.482	12.604	12.727	12.851
Overige baten	1	31	119	119	119	69	-
Totaal baten	13.616	12.826	12.783	12.601	12.723	12.797	12.851
<i>Lasten</i>							
Personeelslasten	342	464	573	564	575	586	597
Afschrijvingen	2	3	3	3	3	3	3
Huisvestingslasten	20	10	12	12	12	13	13
Overige lasten	85	245	302	297	303	309	315
Doorbetalingen aan schoolbesturen	11.727	13.211	13.384	12.589	12.647	12.658	12.273
Totaal lasten	12.176	13.932	14.274	13.465	13.540	13.568	13.201
Saldo baten en lasten	1.440	-1.106	-1.491	-864	-817	-772	-349
Financiële baten en lasten	7	-	-	-	-	-	-
Resultaat	1.447	-1.106	-1.491	-864	-817	-772	-349

Balans per ultimo

	Real. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	MJV 2021	MJV 2022	MJV 2023	MJV 2024
Materiële vaste activa	11	8	10	10	10	10	10
<i>Vaste activa</i>	<i>11</i>	<i>8</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>10</i>
Vorderingen	96	70	70	70	70	70	70
Liquide middelen	5.703	4.230	3.584	2.719	1.902	1.130	781
<i>Vlottende activa</i>	<i>5.799</i>	<i>4.300</i>	<i>3.654</i>	<i>2.789</i>	<i>1.972</i>	<i>1.200</i>	<i>851</i>
Totaal activa	5.810	4.308	3.664	2.799	1.982	1.210	861
Eigen vermogen	5.690	4.208	3.564	2.699	1.882	1.110	761
Voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-
Kortlopende schulden	120	100	100	100	100	100	100
Totaal passiva	5.810	4.308	3.664	2.799	1.982	1.210	861
Directie	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Overig	1,6	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Totaal FTE	2,4	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8

2.2 Risicoanalyse

Hierna worden de belangrijkste risico's beschreven. Vervolgens worden per risico de beheersmaatregelen benoemd. Tezamen met de analyse van de werking van het systeem van risicobeheersing (2.2.2) en de onderbouwing van de risicoreserve (2.2.3.) vormt dit het risicomangement.

2.2.1. Risicoanalyse en beheersmaatregelen

De volgende risico's worden onderscheiden:

1. Operationele, maatschappelijke en imagorisico's.
2. Personele risico's
3. Financiële risico's
4. Het voldoen aan de wet- en regelgeving.

Beheersmaatregel

- Een belangrijke beheersmaatregel voor vele risico's is: professioneel handelen op het moment dat een risico zich voordoet of dreigt voor te doen. Dit handelen bestaat uit een zorgvuldige en tijdige analyse van en communicatie aan alle betrokkenen over het risico. Deze beheersmaatregel vindt zijn basis in het personeelsbeleid en dat is gericht op goed opgeleid, ingewerkt en professioneel handelend personeel.

1. Operationele, maatschappelijke en imagorisico's

De operationele, maatschappelijke en imagorisico's zijn sterk verweven met de primaire processen van Zeeluwe. Om deze risico's te ondervangen zijn de volgende acties van belang:

- Heldere doelstellingen en werkwijzen waardoor verwachtingen gestuurd kunnen worden
- Heldere en tijdige communicatie met stakeholders.
- Heldere en werkzame privacy-, klachten-, arbitrage- en bezwaarprocedures (een deel hiervan is vanuit de statuten vereist, zie hierna). Deze procedures worden op de website gepubliceerd.
- Professionele standaards voor zowel kindgebonden (beoordelingen ten behoeve van een TLV-aanvraag) als niet-kindgebonden (bijv. de administratie van de TLV-aanvraag) als activiteiten. Omdat Zeeluwe de kindgebonden activiteiten uitbesteed aan derden worden de professionele eisen uitgewerkt in de contracten met deze leveranciers. De niet-kindgebonden activiteiten vragen om de reeds genoemde heldere en tijdige communicatie en geheimhoudingsplicht (privacy, zie ook hierna de Algemene Verordening Gegevensbescherming). Taken en bevoegdheden, reglementen en het bijbehorende rolvaste gedrag van de verschillende organen (toezichthoudend bestuur, directeur-bestuurder, Vergadering van Aangeslotenen) zijn noodzakelijk om doelen te bereiken en risico's tijdig te signaleren en ondervangen.

Beheersmaatregelen

- De doelstellingen en werkwijze zijn vastgelegd in Ondersteuningsplan 2016-2020 c.q. 2020-2024
- De reglementen zijn vastgesteld; het rolvaste gedrag blijft een aandachtspunt. Het toezichthoudend bestuur is in 2017 volgens de principes van Policy Governance gaan werken, inclusief de verantwoording.
- Er wordt gewerkt in een beveiligde Cloud-omgeving
- Er is een klachtenprocedure vastgesteld.

2. Personele risico's

Deze risico's betreffen allereerst de medewerkers in dienst van Zeeluwe. Deze personele risico's liggen op het vlak van (langdurige) ziekte, arbeidsongeschiktheid, werkloosheid, arbeidsconflicten en reorganisaties. De risico's van langdurige ziekte zijn voor een groot deel ondervangen. De werkgever moet de zieke werknemer twee jaar doorbetalen, maar de kosten van vervangen zijn voor een groot

deel 'verzekerd' door deelname aan het voor de sector PO verplichte Vervangingsfonds. Dit laatste geldt overigens niet voor de directeur-bestuurder.

Bij arbeidsongeschiktheid voorzien de WIA en eventueel het Aanvullend Arbeidsongeschiktheid Pensioen van het ABP in inkomen voor de werknemer. Zeeluwe draagt hier premies voor af.

Ook het werkloosheidsrisico is grotendeels afgedekt door (verplichte) deelname aan het Participatiefonds.

Beheersmaatregel

- Het beleid van Zeeluwe is om ontslag van werknemers te voorkomen door toepassing van een adequaat personeelsbeleid. De risico's van arbeidsconflicten en reorganisaties zijn ingeschat en – samen met de mogelijke kosten van de hierboven genoemde risico's – opgenomen in een personele reserve binnen het eigen vermogen.

Indien Zeeluwe hiernaast personeel inzet via een detacheringsovereenkomst of overeenkomst van opdracht dan worden deze overeenkomsten beoordeeld op risico's; een specifiek risico ligt op het punt van vervanging: bij ziekte wordt niet doorbetaald en vervanging wordt indien nodig geregeld door Zeeluwe zelf.

Beheersmaatregelen

- Voor knelpunten hierin is in de personele reserve een bedrag opgenomen. Het betreft bij Zeeluwe met name de leden van de commissie onderinstroom.
- Detacherings- en/of dienstverleningsovereenkomsten worden jaarlijks beoordeeld op aanwezigheid en risico's.

3. Financiële risico's

De financiële risico's vanuit de financieel administratieve processen zijn benoemd in de administratieve organisatie en door genoemde maatregelen, gecombineerd met een gedegen planning & control-cyclus, voldoende ondervangen.

Beheersmaatregelen

- De administratieve organisatie is voor het operationele deel vrijwel geheel belegd bij het administratiekantoor (Adequatum) en is vastgesteld door het bestuur.
- De meerjarenverkenning wordt jaarlijks opgesteld en tussentijdse rapportages worden verzorgd.

Ook zou een risico kunnen ontstaan doordat toezeggingen worden gedaan die niet nagekomen kunnen worden. Deze kunnen ontstaan doordat verwachte inkomsten niet ontvangen worden of doordat toezeggingen duurder uitvallen dan gepland.

Beheersmaatregelen

- Om dit te voorkomen zijn goede voorcalculaties van belang: een degelijke begroting – afgeleid van een meerjarenbegroting – wordt jaarlijks opgesteld, beoordeeld door de auditcommissie en goedgekeurd door het toezichthoudende bestuur.
- Toezeggingen worden zeer zorgvuldig gedaan (6-ogen principe: directeur, managementassistente en controller).
- Zeeluwe zegt in principe bedragen toe voor maximaal één kalenderjaar en immer binnen de door het bestuur goedgekeurde begroting. Per begrotingspost mag maximaal 1% van de totale begroting worden afgeweken zolang de totale begroting niet wordt overschreden.

De risico's van beleggen en belenen worden afgedekt door het treasurystatuut.

Beheersmaatregel

- Zeeluwe houdt zich aan het treasurybeleid.

Ook ontstaat een financieel risico als te veel leerlingen in het sbo of so worden geplaatst. Zeeluwe is immers voor in elk geval de ondersteuningsmiddelen verantwoordelijk voor het sbo en het so. In de wet is dit voor het so en sbo voorzien en wordt bij een tekort aan middelen voor het samenwerkingsverband dit tekort verhaald op de aangesloten scholen. De wijze van verrekening is vastgelegd in het Ondersteuningsplan 2016-2020 en in 2017 door het bestuur in een nadere uitwerking geaccordeerd.

Beheersmaatregel

- De werkwijze is door het bestuur vastgesteld.
- In de risicoreserve is een bedrag gereserveerd om dit financiële risico (deels) op te kunnen vangen.

4. Voldoen aan wet- en regelgeving

Zeeluwe heeft in haar statuten vastgelegd dat de volgende zaken geregeld zijn (tussen haakjes wordt verwezen naar het artikel uit de statuten en eventueel het artikel uit de wet op het primair onderwijs).

- De beheersmaatregel wordt steeds weergegeven achter dit teken.
  - Bestuursleden houden toezicht op naleving wettelijke verplichtingen en de code goed bestuur (WPO art. 171 lid 1a; 8.2)
    - Het toezichthoudend bestuur vult dit in en verantwoordt zich hierop in het bestuursverslag.
  - Huishoudelijk reglement (20.1), dat in elk geval bevat: profielen bestuursleden (6.3) en het toezichtkader (8.2).
    - Het huishoudelijk reglement is in 2017 vastgesteld.
  - Aansluiting bij een landelijke geschillencommissie voor geschillen tussen aangeslotenen en de stichting (11.2)
    - Aansluiting heeft plaatsgevonden.
  - Reglement Ondersteuningsplanraad (15.1)
    - Dit reglement is vastgesteld.
  - Aansluiting bij een landelijke bezwaaradviescommissie voor geschillen over toelaatbaarheid (17; WPO art. 18a lid 12).
    - Aansluiting heeft plaatsgevonden.
  - Zeeluwe stelt een privacyreglement vast (18.1)
    - Het privacyreglement is vastgesteld en afgestemd op de nieuwe wetgeving die per 1 mei 2018 van kracht is geworden.
  - Zeeluwe heeft beleid ontwikkeld op het gebied van informatiebeveiliging (inclusief AVG).
    - Dit beleid is in 2018 in het bestuur vastgesteld. Dit beleid bevat onder andere een protocol hoe te handelen bij een (potentieel) datalek.

Naast deze zelf ingestelde regelgeving zijn de volgende wetten en regels van belang:

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De AVG gaat over het rechtmatig omgaan met persoonsgegevens. De belangrijkste bepalingen uit de AVG zijn:

- Persoonsgegevens mogen alleen worden verwerkt in overeenstemming met de wet. Voor de betrokkene moet het behoorlijk en transparant zijn hoe en waarom de persoonsgegevens verwerkt worden.

- Persoonsgegevens mogen alleen verzameld worden met een gerechtvaardigd doel. Het doel waarvoor een organisatie de persoonsgegevens gaat verwerken moet verenigbaar zijn met het doel waarmee de persoonsgegevens zijn verzameld.
- De persoon van wie de persoonsgegevens worden verwerkt moet in ieder geval op de hoogte zijn van de identiteit van de organisatie en van het doel van de gegevensverwerking.
- Als organisaties persoonsgegevens verwerken, dan moeten ze daarbij als uitgangspunt hanteren 'zo min mogelijk'.
- De verwerkingsverantwoordelijke moet ervoor zorgen dat de gegevens juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd.
- De gegevensverwerking moet op een passende manier worden beveiligd. Voor bijzondere gegevens, zoals over ras, gezondheid en geloofsovertuiging, gelden extra strenge regels.

Beheersmaatregel

- Zeeluwe verwerkt persoonsgegevens sinds augustus 2019 alleen in het geautomatiseerde systeem 'Tommy'. Het doel van deze verwerking is het beoordelen en afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring, het geven van een advies en het vastleggen van aanvragen voor (verlengde) onderinstroom.
- Voordat gegevens van een leerling – in Tommy – worden vastgelegd wordt hiervoor toestemming gevraagd aan de ouders/verzorgers van de leerling. Deze toestemming wordt in het elektronische dossier vastgelegd.
- Zeeluwe stelt binnenkort de bewaartermijn van de gegevens vast. Deze termijn is afgestemd op de eisen die voortvloeien uit de AVG.

Wet op het primair onderwijs (WPO)

Vanuit deze wet zijn vooral van belang:

- Besteding van gelden
De besteding van gelden moet rechtmatig en doelmatig zijn. De rechtmatige besteding van doorbetaalde gelden hoeft het samenwerkingsverband niet te controleren, dat is aan de ontvangende – eveneens onder de WPO vallende – instelling.
Belangrijk kader hierbij is dat besteding plaatsvindt ter realisatie van het ondersteuningsplan.
  - Zeeluwe vraagt schoolbesturen jaarlijks om verantwoording.
- Doorbetalingen vanwege peildatum 1 februari, de omvang van het s(b)o en grensverkeer.
De wetgeving geeft kaders aan de doorbetalingen, maar vult deze niet geheel in. Dat biedt risico's omdat interpretaties kunnen verschillen. Hier zou veiligheidshalve gekozen kunnen worden voor het volgen van de adviezen van de po raad; maar daarmee zijn niet alle risico's afgedekt.
  - Betalingen geschieden immer op basis van een besluit van het bestuur waarin de gemaakte keuzes worden toegelicht.
- Code Goed Bestuur (WPO art. 171 lid 1a en statuten 9.3). Zeeluwe hanteert hiervoor de code Goed Bestuur, zoals die is vastgesteld door de PO-raad.
  - De evaluatie van het gebruik hiervan door de toezichthoudende bestuursleden vindt plaats in het bestuursverslag.
- Vereisten samenwerkingsverband op basis van WPO art. 18a en de rapportage van de Inspectie: Tijdig en juist op- en bijstellen van het ondersteuningsplan overeenkomstig de regels uit de statuten (art. 13) en de wet (WPO art. 18a). Met onder meer de beoogde en bereikte kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en de daarmee samenhangende bekostiging.
  - Dit wordt zo uitgevoerd. Het Ondersteuningsplan 2016-2020 is van kracht en een nieuw OP 2020-2024 is in voorbereiding.

Een kader waarbinnen bestedingen van de ondersteuningsmiddelen door de schoolbesturen moet plaatsvinden wordt opgesteld.

- Dit kader is opgenomen in Ondersteuningsplan 2016-2020.

De kwalitatieve doelen uit het ondersteuningsplan moeten specifiek en meetbaar worden gemaakt. Het vastgelegde doel van een score van 3,2 of hoger op de indicatoren van de basisondersteuning is niet voldoende.

- De kwalitatieve doelen zijn in het Ondersteuningsplan 2016-2020 opgenomen.

Verantwoording schoolbesturen die de doelmatigheid van de inzet van de middelen bevestigt.

- Zie hiervoor onder 'besteding van gelden'.

Inrichting, werking van de kwaliteitszorg: Zeeluwe moet zicht hebben en houden op de kwaliteit van het bestuurlijk handelen van schoolbesturen. Dan is sprake van een goede verantwoording over resultaten en daarmee gemoeide middelen. De ontwikkelcyclus van plannen, realiseren, evalueren en bijstellen van de plannen moet plaatsvinden.

- Momenteel is sprake van de jaarlijkse verantwoording. De kwaliteitszorg is nader uitgewerkt in het Ondersteuningsplan 2016-2020.

Communicatie naar scholen en ouders. Deze belangrijke taak is grotendeels belegd bij de schoolbesturen. Zeeluwe blijft echter verantwoordelijk en moet in elk geval monitoren in hoeverre besturen er in slagen de informatie over te brengen naar de belanghebbenden.

- Door middel van de bestuurlijke monitor wordt op reguliere basis informatie verzameld over de uitvoering van de taken door de schoolbesturen.

- Verantwoording, jaarverslaggeving

De reguliere eisen die aan het PO worden gesteld in het kader van de verantwoording gelden ook voor het samenwerkingsverband. Een zgn. continuïteitsparagraaf moet in het jaarverslag worden opgenomen, welke bestaat uit:

- Meerjarenbegroting (balans; staat van baten en lasten);
- Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersing- en controlesysteem;
- Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden.

Belangrijkste risico voor het jaarverslag is dat Zeeluwe voor een volledige verantwoording afhankelijk is van juiste en tijdige informatie van alle aangesloten besturen die de doelmatigheid van de verstrekte gelden bevestigt.

- De verdieping van de verantwoording van de schoolbesturen behoeft aandacht.

Fiscale wetgeving

Dit behelst momenteel de loonbelasting en is belegd bij het hier in gespecialiseerde administratiekantoor Adequatum. Zeeluwe is (momenteel) niet vennootschapsbelastingplichtig. Voor de btw is voor het inzetten van personeel in het kader van het ondersteuningsplan – dat wil zeggen ambulante begeleiders, psychologen, orthopedagogen en andere ondersteuners – een vrijstelling van kracht. Hier zou overigens een risico van een naheffing aan de uitlenende schoolbesturen kunnen ontstaan; een naheffing die Zeeluwe overigens puur juridisch niet treft. Zeeluwe zelf is niet btw-plichtig, omdat zij geen btw-belaste diensten levert.

- loonbelasting risico's worden ondervangen door de inzet van een professioneel administratiekantoor.

Aanbestedingswetgeving

De aanbestedingswetgeving is opgenomen in het zogenoemde rechtmatigheidskader, waarop de accountant controleert. Aanbestedingen met een contractwaarde vanaf plm. € 150.000 moeten nationaal aanbesteed worden. Zeeluwe sluit momenteel geen contracten met deze omvang af, maar zal indien dit wel gaat gebeuren, hier een procedure voor opstellen en overigens de nationale (of, indien van toepassing, de Europese) aanbestedingsregels volgen.

- De inkoopprocedure, welke in 2016 is vastgesteld, wordt gehanteerd. Deze voorziet in een formele aanbesteding bij een verwerving vanaf € 25.000.

2.2.2 Aanwezigheid en werking van het systeem van risicobeheersing

Jaarlijks wordt in de Auditcommissie vastgesteld in hoeverre de risicoanalyse compleet en juist is. En of de beheersmaatregelen het beoogde effect hebben (gehad).

Hiertoe is ook dit jaar de risicoanalyse op- en vastgesteld. Dit is mede gebeurd op basis van de opgetreden risico's. Om vast te stellen of beheersmaatregelen het beoogde effect hebben moet het voorliggende risico optreden – eerder kan niet vastgesteld worden of een beheersmaatregel effectief is. Tot dat moment *kan* ervan uitgegaan worden dat het risico voldoende afgedekt was.

Werkt de risicobeheersing afdoende?

Deze vraag laat zich niet eenvoudig beantwoorden nu geen grote risico's zijn opgetreden in 2019.

Risico	Werking maatregel?	Benodigde actie
Operationeel, maatschappelijk en imago	Risico is niet opgetreden, werking maatregelen niet vast te stellen in 2019	Geen specifieke actie vereist
Personeel	Risico is niet opgetreden, werking maatregelen niet vast te stellen in 2019	Geen specifieke actie vereist
Financieel	Risico is niet opgetreden, werking maatregelen niet vast te stellen in 2019	Geen specifieke actie vereist
Wet- en regelgeving - AVG - WPO - Fiscale wetgeving - Aanbestedingswet	Het protocol heeft goed gewerkt bij een tweetal potentiële datalekken. Risico is niet opgetreden, werking maatregelen niet vast te stellen in 2019	Geen specifieke actie vereist

Conclusie

Het risicomanagement heeft in 2019 afdoende gewerkt. Er is geen reden om tot een herziening van het risicomanagement te komen; het onderhoud hiervan behoeft niettemin doorlopende aandacht. Deze aandacht is overigens vooral opgesloten in de normale taakuitvoering gericht op het bereiken van de doelstellingen van Zeeluwe: daarbij is steeds aandacht voor het risico dat Zeeluwe haar doelstellingen niet, niet tijdig of onvoldoende bereikt.

2.2.3 Onderbouwing van de risicoreserve

De risicoreserve wordt aangehouden met als doel financiële gevolgen van risico's op te vangen. Omdat Zeeluwe jaarlijks haar budget kan vaststellen en daarbij voor minder dan de helft van het budget afdwingbare verplichtingen heeft zijn tegenvallers voor Zeeluwe in het algemeen goed op te vangen door overdrachten – buiten de wettelijke aan het so en sbo – lager vast te stellen. Voorzover dit laatste mogelijk is, is de vorming van een reserve niet nodig.

Daarom is een risicoreserve opgenomen van € 450.000, ongeveer 4% van de totale jaarlijkse inkomsten. Dit is - hieronder - met name zichtbaar in de enigszins beperkte impact ('worst case') van de financiële risico's: daar wordt ervan uitgegaan dat een fors deel van het risico opgevangen kan worden door, indien noodzakelijk, op korte termijn overdrachten aan schoolbesturen te beperken.

De omvang van het financiële effect van risico's laat zich moeilijk bepalen. Hieronder zijn daarom globale cijfers opgenomen van 'worst cases' en de kans¹⁶ dat ze optreden. Op basis hiervan wordt tentatief vastgesteld wat een redelijke omvang van de risicoreserve kan zijn.

Bedragen x € 1.000	Impact	Kans	Reserve
1. Operationeel, maatschappelijk en imago - kosten voor communicatie, juridische procedure, genoegdoening, boete etc.	500	10%	50
2. Personeel - ziekte - arbeidsongeschiktheid - werkloosheid - arbeidsconflict - reorganisatie Leidend tot loondoorbetaling, transitievergoeding, juridische kosten, vervangingskosten en ondersteuning van werk naar werk. Inleen- of andere contractuele risico's (o.a. WAB, wet DBA).	150 50 150 100 150 100	20% 10% 20% 40% 20% 25%	30 5 30 40 30 25
3. Financieel - hogere uitgaven en/of lagere inkomsten, bijvoorbeeld door hoger dan voorziene leerlingaantallen in het so en/of het sbo en krimp in het totaalaantal leerlingaantallen.	1.000	20%	200
4. Wet en regelgeving - WPO (grote overtreding wetgeving leidend tot boete e/o beperking bekostiging) - Fiscaal (loonbelasting, btw detacheringen) - Aanbestedingswet	1.000 100 100	1% 20% 10%	10 20 10
Totaal			450

¹⁶ De kans kan ook gelezen worden als ééns in de zoveel jaar: 25% staat voor eens in de 4 jaar.

2.3 Verslag van het toezichthoudend bestuur

Bereikte resultaten

Het toezichthoudend bestuur van Zeeluwe houdt intern toezicht of de beoogde resultaten worden behaald, op een doelmatige besteding van de middelen en op het functioneren van de directeur-bestuurder. Hierbij vormden de statuten, het Ondersteuningsplan 2016-2020 en het toezichtkader belangrijke uitgangspunten.

Ten aanzien van het bereiken van de beoogde resultaten vormt het toezichtskader (september 2017) het uitgangspunt. Dit model is gebaseerd op Policy Governance. In de voortgangsrapportages rapporteert de directeur-bestuurder op basis van de uitkomsten van een monitoringsystematiek de voortgang in het bereiken van de beoogde resultaten en het voldoen aan de gestelde kaders. Deze resultaten worden ook jaarlijks met alle schoolbesturen besproken.

Beoogde resultaten:

Het beoogde resultaat van Zeeluwe is dat de besturen meerwaarde ervaren van samenwerking bij het verminderen van de handelingsverlegenheid die ze ervaren ten aanzien van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften en daarmee in staat zijn voor alle kinderen passend onderwijs te bieden.

Uit de Monitor 2018-2019 en de gesprekken op het lokale niveau blijkt dat deze resultaten voor een belangrijk deel zijn gehaald, maar nog zeker voor verbetering vatbaar zijn. Om dit te bereiken wordt in het concept Ondersteuningsplan 2020-2024 ingezet op het verder versterken van de lokale samenwerking door het aanstellen van procesbegeleiders, versterken van de samenwerking met lokale partners en het afleggen van verantwoording aan de omgeving (horizontale verantwoording).

Op basis van de uitkomsten van de monitor 2017-2018 is besloten om de ondersteuning aan hoogbegaafde kinderen te verbeteren. In 2019 is een subsidieaanvraag ingediend voor de verdere ontwikkeling van een dekkend netwerk aan voorzieningen voor deze kinderen. Deze aanvraag is in september 2019 voor vier jaar toegekend. Met de uitvoering van het activiteitenplan is inmiddels gestart.

Kaders voor de uitvoering:

Bovenstaand resultaat dient bereikt te worden binnen het kader dat er door de directeur-bestuurder of iemand in het samenwerkingsverband Zeeluwe onrechtmatig, onzorgvuldig (o.a. geen thuiszitters) of onethisch (o.a. omgang met de ouders) gehandeld wordt.

Uit de Policy Governance-voortgangsrapportages, bespreking in de auditcommissie en de financiële rapportages is gebleken dat de gestelde kaders niet zijn overschreden. Het bestuur heeft tevens kunnen vaststellen dat er sprake is van een rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige besteding van de middelen.

Het toezichthoudend bestuur in 2019

Het toezichthoudend bestuur is in 2019 zes keer in een formele vergadering bijgeweest. Elke agenda kent een formeel en een informeel deel. Tijdens het informele deel wordt met de directeur-bestuurder van gedachten gewisseld, met name over het nieuwe ondersteuningsplan en andere lopende zaken.

Belangrijkste agendapunten afgelopen jaar waren:

- Uitkomsten monitor 2017-2018
- Goedkeuring verleend aan Jaarverslag 2018 (bestuursverslag en jaarrekening)
- Samenstelling ondersteunend bureau Zeeluwe
- Evaluatie en vervolg pilotprojecten
- Voldoende plekken bij de Verschoorschool

- Bestuursaangelegenheden o.a. herbenoeming de heren Windhouwer en Den Besten en benoeming nieuw bestuurslid de heer Lindemulder
- Realisatie begroting 2019 en vaststellen begroting 2020
- Continuering afspraken met externe accountant (auditcommissie)
- Verrekening doorverwijzing bao/sbo
- Vaststellen kaders nieuw Ondersteuningsplan 2020-2024

In de governance en wijze van besturing hebben geen wijzigingen plaatsgevonden. De Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs wordt gehanteerd. Hierop hebben geen afwijkingen plaatsgevonden. Er wordt gewerkt volgens de principes van Policy Governance waarbij er een heldere verdeling is van de rollen en verantwoordelijkheden in de besturing van het samenwerkingsverband.

Het bestuur verstrekt de kaders waarbinnen de directeur-bestuurder de ruimte heeft om uitvoering te geven aan de realisatie van het Ondersteuningsplan. Tevens zijn afspraken vastgelegd over de wijze van verantwoording en de te leveren rapportages volgens een afgesproken tijdschema.

Het bestuur treedt op als werkgever voor de directeur-bestuurder. In dit kader heeft de remuneratiecommissie in juli een functioneringsgesprek en in december een beoordelingsgesprek met de directeur-bestuurder gevoerd. Het bestuur is tevreden over de resultaten en inzet van de directeur-bestuurder, de beoordeling was dan ook positief.

Auditcommissie

De auditcommissie heeft in 2019 periodiek overleg gevoerd met de directeur-bestuurder en de controller over de voortgang van het financiële proces, de continuering inzet externe accountant, werven en aanstellen nieuwe controller, de financiële rapportages en aanpalende bedrijfsprocessen. Aan de auditcommissie is periodiek een financiële prognose verstrekt en deze is besproken.

Door de directeur-bestuurder is de conceptbegroting met speerpunten van beleid, de begroting, inclusief de meerjarenverkenning opgesteld. Het concept is met de audit-commissie besproken en is in november door het bestuur vastgesteld. Aan de aangesloten schoolbesturen en de OPR is de vastgestelde begroting toegezonden en deze is in de verschillende vergaderingen nader toegelicht.

De continuïteit van Zeeluwe is met een goedgekeurde meerjarenbegroting tot en met 2025 voldoende onderbouwd. Deze meerjarenbegroting is ook in dit jaarverslag opgenomen. Een belangrijke factor vormt de ontwikkeling van de leerlingenaantallen. Het aantal leerlingen daalt de komende jaren licht. Tegelijkertijd zien we ook voor het eerst een beperkte toename van het aantal s(b)o leerlingen. We hebben kunnen constateren dat hiermee de verevening niet in gevaar komt. Deze biedt voldoende onderbouwing voor de continuïteit van de Stichting de komende 5 jaar. Evenals voorgaande jaren zijn de risico's opnieuw gewogen, deze zijn ongewijzigd gering.¹⁷

Er wordt ten aanzien van de informatiebeveiliging en bewaking van de privacy binnen Zeeluwe gewerkt conform de afgesproken procedures en richtlijnen. Door de invoering van een gedigitaliseerd systeem voor de procedure toekenning toelaatbaarheidsverklaringen heeft het samenwerkingsverband in haar primair proces een verbetering gemaakt. Er vindt ook een duidelijker functiescheiding plaats in dit proces.

Er zijn geen aanbestedingen uitgevoerd, noch zijn er andere grote inkooptrajecten gedaan waarvoor specifieke afspraken gemaakt zouden moeten worden. Op het gebied van duurzaamheid is door Zeeluwe ingezet op het werken met digitale bestanden. Verder zijn er weinig mogelijkheden om specifieke maatregelen te nemen. De gedeelde kantoorruimte met Stichting Leerlingenzorg Noord Veluwe wordt optimaal benut.

¹⁷ Zie de continuïteits- en risicoparaagraaf in dit jaarverslag (2.2).

Vergadering van Aangesloten

In 2019 heeft het bestuur driemaal met de aangesloten schoolbesturen gesproken over het gevoerde beleid in de vergadering van aangesloten schoolbesturen. Belangrijkste bespreekpunten waren de uitkomsten van de monitor en bijstuuracties om de beoogde resultaten te bereiken. Ook is er tijdens de vergadering gesproken over het concept ondersteuningsplan.

Gesprek met de Ondersteuningsplanraad

De directeur-bestuurder is bij alle vergaderingen van de Ondersteuningsplanraad in 2019 aanwezig geweest om informatie te delen, adviezen voor te leggen en verantwoording af te leggen over gevoerd beleid. Het toezichthoudend bestuurslid, dat vanuit de OPR is voorgedragen, is altijd bij deze vergaderingen aanwezig. De voorzitter van het bestuur is één keer aangeschoven bij de OPR-vergadering.

Samenstelling toezichthoudend bestuur in 2019

In 2019 was het bestuur als volgt samengesteld.

Toezichthoudende bestuursleden:

- De heer ing. C.J. Windhouwer (52 jaar), manager Public Affairs bij de Nederlandse Spoorwegen, onafhankelijk voorzitter, lid van de remuneratiecommissie, herbenoemd per 1 december 2019, aftredend per 1 december 2023.
Nevenfuncties: voorzitter van het toezichthoudend bestuur van stichting Trinamiek en bestuurslid van Energie coöperatie Zon op Nijkerk.
- De heer P. den Besten (65 jaar), onafhankelijk lid, lid van de auditcommissie, herbenoemd per 1 december 2018, aftredend per 1 december 2022.
Nevenfuncties: voorzitter raad van toezicht stichting Jeugd Noord-Veluwe, voorzitter rekenkamercommissie gemeente Smalingerland, voorzitter stichting Podia Harderwijk, voorzitter stichting vrienden grote kerk Harderwijk en bestuurslid stichting Suppletiefonds Sonnevanc Harderwijk.
- De heer H.A. Diepenveen (63 jaar), bestuurder Stichting Procon, herbenoembaar per 1 december 2021, aftredend per 1 december 2024.
Nevenfuncties: geen.
- De heer A.G. Messelink (42 jaar), voorzitter CvB CorDeo scholengroep te Leusden, lid van de auditcommissie, herbenoembaar per 1 december 2020, aftreden per 1 december 2024.
Nevenfuncties: voorzitter stichting KOALAH te Leusden, voorzitter VVE De Brink te Amersfoort, lid commissie van toezicht swv De Eem te Amersfoort.
- Dhr. K. Oosterbaan (59 jaar), voorzitter CvB SKO Flevoland & Veluwe, herbenoembaar per 1 december 2021, aftredend per 1 december 2025.
Nevenfuncties: geen.
- Tot 31 december 2019: De heer A. Harms (61 jaar), bestuurder stichting Volare.
Nevenfunctie: bestuurslid van stichting Leerlingenzorg Noordwest Veluwe.
- Per 1 januari 2020: dhr. J. Lindemulder (50 jaar), bestuurder stichting EduCare, herbenoembaar per 1 januari 2024, aftredend per 1 december 2028.

Uitvoerend bestuurder:

- Mevrouw drs. K. Verkerk (62 jaar), directeur-bestuurder Zeeluwe.
Nevenfunctie: voorzitter bestuur VvE De Bogen.

Evaluatie van het functioneren van het toezichthoudend bestuur

Het toezichthoudend bestuur heeft, naast de reguliere vergaderingen, in november haar eigen functioneren geëvalueerd wordt. Leidraad daarbij is de Code Goed bestuur in het primair onderwijs en het toezichtskader. Voorafgaand aan de bijeenkomst heeft elk van de leden een uitgebreide vragenlijst ingevuld. Uitkomsten van de zelfevaluatie is dat in de samenstelling van het bestuur, dat werkt volgens het one-tier-model, nog steeds een goede balans tussen een onafhankelijk voorzitter, een

toezichthoudend lid van buiten die door de OPR is voorgedragen, vier toezichthoudende bestuursleden die elk bestuurder zijn van een aangesloten scholengroep en de directeur-bestuurder als uitvoerend bestuurslid. Verbeterpunten zijn met name het stimuleren van samenwerking en het vergroten van het eigenaarschap van de aangeslotenen.

De vergoeding van de bestuursleden vindt plaats conform de door het bestuur vastgestelde honoreringsregeling en valt binnen de WNT-normen.

3. Toelichting op de financiële resultaten en positie

Om inzicht te geven in de financiële resultaten wordt het financiële resultaat over het kalenderjaar 2019 toegelicht in vergelijking met de vastgestelde begroting.

3.1 Leerlingaantallen

De leerlingaantallen die relevant zijn voor de financiële situatie in 2019 zijn die per 1 oktober 2017 en 2018. De reden hiervoor is dat sprake is van schooljaar-financiering achteraf (T-1). De afwijkingen in deze getallen ten opzichte de begroting zijn beperkt.

De inkomsten wijken voor de hoeveelheidscomponent, de leerlingaantallen, nauwelijks af van de begroting.

Het aantal so-leerlingen op 1 oktober 2018 ligt 5 hoger dan begroot, dit heeft vanaf augustus 2019 effect op de afdracht aan het so. Zie hiervoor de toelichting op de uitgaven.

Leerlingaantallen 1 okt vooraf	Begr. 2019	Real. 2019	Verskil	
			absoluut	%
BAO	20.304	20.313	9	0,0%
SBO	394	395	1	0,3%
Totaal	20.698	20.708	10	0,0%
SO categorie 1	311	315	4	1,3%
SO categorie 2	13	14	1	7,7%
SO categorie 3	43	43	-	0,0%
Totaal SO	367	372	5	1,4%
% SBO	1,90%	1,91%	0,00%-pt	
% SO	1,77%	1,80%	0,02%-pt	
mutatie BAO t.o.v. vorig jaar	-0,7%	-0,7%	0,0%-pt	
mutatie SBO t.o.v. vorig jaar	2,6%	2,9%	0,3%-pt	
mutatie SO t.o.v. vorig jaar	3,1%	4,5%	1,4%-pt	

3.2 Inkomsten

De inkomsten in 2019 zijn € 591.000 hoger dan begroot. Dit wordt voor € 540.000 veroorzaakt door de indexatie van de OCW-tarieven met 4,2%. Daarnaast is de HB-subsidie voor 2019/20 toegezegd en ontvangen: € 50.000 voor de periode augustus t/m december. Deze € 50.000 inkomsten is niet begroot en, omdat de kosten wel in de begroting zijn opgenomen, leidt tot een hoger resultaat in 2019.

x € 1.000	Begr. 2019	Real. 2019	Verskil	
			absoluut	%
Lichte ondersteuning	3.658	3.818	160	4,4%
Zware ondersteuning	8.000	8.355	355	4,4%
Verevening	1.088	1.108	20	1,8%
Schoolmaatschappelijk werk	49	55	6	11,4%
Overige inkomsten	-	51	51	
Totale inkomsten	12.795	13.386	591	4,6%

3.3 Uitgaven

De uitgaven liggen beperkt (€ 38.000) lager dan begroot.

De so-ondersteuningsmiddelen zijn betaald voor iets meer leerlingen dan begroot (€ 25.000 hogere kosten, zie hiervoor bij de leerlingaantallen) en vallen ook hoger uit door de indexatie van tarieven. Al met al kosten de so-ondersteuningsmiddelen in 2019 € 142.000 meer dan begroot.

x € 1.000	Begr. 2019	Real. 2019	Verschil	
			absoluut	%
Wettelijke overdrachten				
SO - ondersteuningsmiddelen	4.366	4.508	142	3%
SBO - aanvulling 2% en grensverkeer	45	11	-34	-75%
Groei SO, SBO	400	439	39	10%
Ondersteuning scholen				
Tarief BAO per leerling (vanaf augustus)	€ 300	€ 300	€ -	0%
Tarief SBO per leerling (vanaf augustus)	€ 150	€ 150	€ -	0%
Eenmalige betaling BAO per leerling	€ 73	€ 73	€ -0	0%
Eenmalige betaling SBO per leerling	€ 37	€ 37	€ -0	0%
Totaal eenmalige betaling	1.499	1.499	-	0%
BAO - basis- & extra ondersteuning	7.448	7.432	-16	0%
SBO - basis- & extra ondersteuning	106	106	-	0%
Schoolmaatschappelijk werk	49	54	5	10%
TLV-proces				
Primair proces TLV	123	111	-12	-10%
Thuiszitters				
Voorkomen Thuiszitters	79	29	-50	-63%
Dekkend netwerk				
Dekkend Netwerk	715	782	67	9%
Samenwerking				
Samenwerking	32	18	-14	-44%
Kwaliteit, ondersteuning, verantwoording				
Kwaliteit	31	29	-2	-7%
Monitoring	100	46	-54	-54%
Solidariteit	50	2	-48	-97%
Ondersteuningsplanraad	22	28	6	25%
Ouderbetrokkenheid	27	2	-25	-94%
Vraagbaakfunctie	27	14	-13	-47%
Ondersteuningsplan 2020/2024	70	61	-9	-13%
Bureauondersteuning	211	192	-19	-9%
Totale uitgaven	13.901	13.863	-38	0%

In de begroting waren middelen gereserveerd om een aanvulling op de ondersteuningsmiddelen van het sbo te kunnen betalen. Hiertoe bestaat een wettelijke verplichting indien meer dan 2% van de leerlingen aangewezen is op het sbo. In werkelijkheid bleek hier geen sprake van te zijn en hoefde deze overdracht dus niet plaats te vinden: € 76.000 lagere kosten dan begroot.

De kosten voor het grensverkeer sbo vallen echter hoger uit dan begroot. In de begroting was uitgegaan van een netto-instroom van leerlingen; in 2019 zijn echter meer sbo-leerlingen buiten de regio op school

dan andersom: € 42.000 hogere kosten voor de verrekening hiervan met andere samenwerkingsverbanden.

De **groei** in het so en sbo tussen 1 oktober en 1 februari wordt door het samenwerkingsverband betaald. Dit is een van de moeilijkst in te schatten posten, mede omdat het gaat om de groei per school; krimp wordt niet verrekend. De kosten hiervoor zijn niettemin redelijk ingeschat. De hogere kosten ten opzichte van de begroting (plus € 39.000) worden veroorzaakt door de indexatie van de tarieven en een iets hogere groei in het (duurdere) so: 16 tegenover 12 leerlingen vorig jaar. In het sbo is sprake van een lagere groei: 20 tegenover 28 leerlingen vorig jaar.

De **overdrachten** aan het **BAO/SBO** voor de basis- en extra ondersteuning liggen vrijwel op het begrote niveau (minus € 16.000 als gevolg van een schoolsluiting).

De kosten voor **schoolmaatschappelijk werk** liggen, in lijn met de hogere inkomsten, € 5.000 boven de begroting. Hier is de afspraak dat de ontvangen middelen worden doorbetaald aan de scholen met achterstandsscores van 100 en meer, waarbij geldt: hoe hoger de score hoe meer aanspraak een school maakt op een deel van het budget. Tot en met 2018/19 werd hiervoor overigens de zgn. schoolgewichtenregeling toegepast.

De kosten voor het **TLV**-proces, met name in de commissie onderinstroom, vallen in 2019 lager uit door een beperkt lagere inzet van derden.

De kosten voor het voorkomen van **thuiszitters** zijn sterk afhankelijk van het aantal casussen, de complexiteit ervan en de doorlooptijd. In 2019 liggen deze kosten duidelijk onder het begrote niveau: minus € 50.000.

De uitgaven voor het **dekkend netwerk** liggen € 67.000 hoger dan begroot. De besteding van de middelen, buiten die voor een deel van het Zeeluwe personeel, is in 2019 zoals hieronder weergegeven (bedragen x € 1.000).

Expertise De Kleine Prins, De Twijn	137
Opgeven is geen optie (pilotproject)	212
Ondersteuningsgroep Epe (pilotproject)	110
Puttens Expertise Team (pilotproject)	16
Op Koers (pilotproject)	126
De Lelie (pilotproject)	30
Individuele trajecten	105
HB onderzoek	17
Totaal	754

De overschrijding van het budget wordt enerzijds veroorzaakt door een aantal individuele en groepsarrangementen (€ 105.000) welke wellicht beter onder 'voorkomen thuiszitters' of 'solidariteit' verantwoord hadden kunnen worden. Dit geeft overigens wel aan dat 'de juiste post' niet altijd eenvoudig is; Zeeluwe redeneert liever vanuit de ondersteuningsvraag en de handelingsverlegenheid dan vanuit – maar wel weer op basis van – de exacte doelstelling uit het Ondersteuningsplan. De kosten voor Op Koers liggen lager dan begroot doordat de gerealiseerde kosten in 2018-2019 € 35.000 lager zijn dan begroot.

In de kosten voor **kwaliteit, ondersteuning en verantwoording** valt op dat er geen kosten zijn verantwoord op Solidariteit (maar zie daarvoor ook hetgeen hierboven is gemeld) en op

Ouderbetrokkenheid. Aan dit laatste thema is aandacht besteed; maar directe kosten (facturen) heeft dit niet veroorzaakt.

3.4 Resultaat en resultaatbestemming

Het financieel resultaat over 2019 ligt € 629.000 hoger dan begroot en komt uit op € 477.000 negatief. Zoals hiervoor toegelicht wordt dit vooral veroorzaakt door de indexaties van de tarieven van OCV (€ 540.000 meer inkomsten).

x € 1.000	Begr. 2019	Real. 2019	Verschil	
			absoluut	%
Inkomsten	12.795	13.386	591	5%
Uitgaven	13.901	13.863	-38	0%
Resultaat	-1.106	-477	629	-57%

Het eigen vermogen ultimo 2019 bedraagt € 5,2 miljoen. Dat is € 0,5 miljoen lager dan ultimo 2018, maar duidelijk boven hetgeen begroot was: plus € 1,0 miljoen. Dit laatste wordt veroorzaakt door:

- het hogere resultaat in 2018 dan ingeschat toen de begroting 2019 is vastgesteld (plus € 376.000) en
- het hoger dan begrote resultaat in 2019 (plus € 629.000).

In de vastgestelde en goedgekeurde begroting 2020 worden maatregelen genomen om dit bij te sturen. Wel is het goed om vast te stellen dat bij het opstellen van de begroting van 2020 nog uitgegaan werd van een plm. € 160.000 lager resultaat in 2019 dan het feitelijke resultaat. Zeeluwe start 2020 dus met een € 160.000 hoger eigen vermogen dan begroot.

De resultaatbestemming en de samenstelling van het eigen vermogen zijn opgenomen in de jaarrekening (paragraaf 4.12 respectievelijk 4.5).

3.5 Ontwikkeling van het vermogen en de financiële kengetallen

De financiële kengetallen zijn zoals hieronder weergegeven. Zoals gebruikelijk in de sector po worden daarbij de door de commissie Don opgestelde grenzen vermeld. Bedacht moet echter worden dat een samenwerkingsverband een ander karakter heeft dan een school. Zo is er in een samenwerkingsverband niet of nauwelijks sprake van investeringen en dus vaste activa.

In 2019 is zichtbaar dat het negatieve resultaat (rentabiliteit) zijn effect heeft op de liquiditeit. Zoals aan de bovengrens te zien is, is deze nog steeds erg hoog. Doordat ook in de komende jaren negatieve resultaten begroot zijn zal de liquiditeit verder dalen. Het hoge weerstandvermogen zal daardoor ook afnemen. De hoge solvabiliteit zal beperkter afnemen omdat het samenwerkingsverband niet verwacht dat er schulden – anders dan kortlopende – zullen worden aangegaan.

Kengetal	Omschrijving	2019	2018	Ondergrens	Bovengrens
Solvabiliteit 1	eigen vermogen als % van het totale vermogen	92%	98%	30	
Liquiditeit	vlootende activa als % van de kortlopende schulden	13%	48%	0,5%	1,5%
Rentabiliteit	resultaat als % van de totale baten	- 3,6%	10,6%		5%
Weerstandvermogen	eigen vermogen als % van de totale baten	42%	42%	10%	40%

3.6 Treasuryverslag

Zeeluwe heeft in 2016 het treasurystatuut vastgesteld, aansluitend op de 'Regeling beleggen en belenen OCW 2016'. In 2019 is, conform het statuut, slechts geld aangehouden bij de ABN Amro- en de Rabobank. Er is geen sprake van uitstaande beleggingen of leningen of het gebruik van derivaten of andere financiële instrumenten. Er worden geen belangrijke wijzigingen voorzien in de manier waarop de gelden worden beheerd.

<i>bedragen x € 1.000</i>	Ultimo 2019	Ultimo 2018
Rekening courant (ABN Amro, Rabo)	2.265	2.426
Spaarrekening (ABN Amro)	1.001	1.000
Vermogensrekening (Rabo)	1.280	1.277
Doelreserveren (Rabo)	1.000	1.000
Totaal liquide middelen	5.546	5.703

In 2019 zijn de liquide middelen afgenomen als gevolg van het negatieve resultaat (€ 477.000). Dit wordt deels gecompenseerd door toegenomen schulden (€ 324.000). Zie ook het kasstroomoverzicht (4.4).

4. Jaarrekening 2019

4.1 Grondslagen

Activiteiten

Het samenwerkingsverband Zeeluwe heeft ten doel de belangen van haar leden te behartigen en in hun behoeften te voorzien ten aanzien van hetgeen genoemd wordt onder artikel 1 van de statuten.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform de geldende verslaggevingsregels zoals deze zijn opgenomen in Richtlijn Jaarverslaggeving Onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de richtlijnen voor de jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

De vergelijkende cijfers van het voorafgaande boekjaar zijn, waar nodig, qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschafwaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven. Bedragen vanaf € 500 worden geactiveerd.

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

ICT	12,5 % - 33 %
Meubilair	5 % - 10 %
Inventaris en apparatuur	20 %

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door de instelling wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn.

Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld.

Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Vordering worden na

eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld in de toelichting op de balans, ter vrije beschikking van het bestuur en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen.

Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van het bestuur worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijke gemaakte lasten (in geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht).

Reserves worden geacht uit publieke middelen ter zijn opgebouwd tenzij expliciet anders is vermeld in de toelichting op de balans.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare verplichtingen die op balansdatum bestaan en waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, waarvan de hoogte redelijkerwijs geschat kan worden en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op de activa in mindering zijn gebracht. Eveneens worden voorzieningen gevormd voor verliezen die naar waarschijnlijkheid in de toekomst zullen worden geboekt maar die voortkomen uit risico's die op balansdatum aanwezig zijn. Voorzieningen kunnen worden gevormd ter egalisatie van kosten waarbij een deel van de in de toekomst te verwachten uitgaven zijn oorsprong heeft voor balansdatum.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De rijksbijdrage OCW betreft de vergoeding voor personele- en materiële kosten toegerekend aan het verslagjaar.

Het resultaat van de exploitatie wordt toegedeeld aan de reserve die door het bestuur is bepaald.

Personeelsbeloningen en pensioenen

Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op o.a. het inhuren van extra personeel, scholingskosten, bedrijfsgezondheidszorg. Voor zover de verschuldigde betalingen op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen.

De entiteit is aangesloten bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Het ABP is het bedrijfstakpensioenfonds voor overheidswerkgevers, waaronder onderwijsinstellingen. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende materiële vaste activa. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de uitgaven voor huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

4.2 Balans

BALANS PER 31 DECEMBER 2019

(na verwerking resultaatbestemming)

	<u>31-12-2019</u>		<u>31-12-2018</u>	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Activa				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	<u>15.268</u>	15.268	<u>10.703</u>	10.703
Vlottende activa				
Vorderingen	89.308		95.918	
Liquide middelen	<u>5.546.224</u>		<u>5.702.991</u>	
		5.635.532		5.798.909
<u>Totaal activa</u>		<u>5.650.800</u>		<u>5.809.612</u>
Passiva				
Eigen vermogen		5.213.020		5.689.535
Voorzieningen		566		-
Kortlopende schulden		437.214		120.077
<u>Totaal passiva</u>		<u>5.650.800</u>		<u>5.809.612</u>

4.3 Staat van baten en lasten

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	EUR	EUR	EUR
Baten			
Rijksbijdragen OCW	13.384.821	12.795.597	13.614.943
Overige baten	1.202	-	1.289
Totaal baten	13.386.023	12.795.597	13.616.232
Lasten			
Personeelslasten	362.855	366.000	314.591
Afschrijvingen	2.231	2.500	1.658
Huisvestingslasten	8.784	10.000	20.400
Overige lasten	144.675	171.500	85.329
Doorbetalings aan schoolbesturen	13.347.847	13.351.597	11.753.515
Totaal lasten	13.866.392	13.901.597	12.175.493
Saldo baten en lasten *	-480.369	-1.106.000	1.440.739
Financiële baten en lasten	3.854	-	6.513
Resultaat *	-476.515	-1.106.000	1.447.252

* (- is negatief)

4.4 Kasstroomoverzicht

KASSTROOMOVERZICHT 2019, VERGELIJKENDE CIJFERS 2018

	2019		2018	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat		-476.515		1.447.252
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	2.231		1.658	
- Mutaties voorzieningen	<u>566</u>		<u>-</u>	
		2.797		1.658
<u>Veranderingen in vlottende middelen:</u>				
- Vorderingen	6.610		-34.437	
- Kortlopende schulden	<u>317.137</u>		<u>-40.113</u>	
		323.747		-74.550
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa		-7.174		-4.593
Desinvesteringen in materiële vaste activa		378		-
Mutatie liquide middelen		<u><u>-156.767</u></u>		<u><u>1.369.767</u></u>
Beginstand liquide middelen	5.702.991		4.333.224	
Mutatie liquide middelen	<u>-156.767</u>		<u>1.369.767</u>	
Eindstand liquide middelen		<u><u>5.546.224</u></u>		<u><u>5.702.991</u></u>

4.5 Toelichting op de balans

TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

Activa

Materiële vaste activa

	Aanschaf- waarde t/m 31-12-2018	Afschrij- vingen t/m 31-12-2018	Boek- waarde per 31-12-2018	Investe- ringen in 2019	Desinves- teringen in 2019	Afschrij- vingen in 2019	Aanschaf- waarde t/m 31-12-2019	Afschrij- vingen t/m 31-12-2019	Boek- waarde per 31-12-2019
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
ICT	12.532	11.572	960	7.174	378	1.308	19.328	12.880	6.448
Meubilair	12.077	2.484	9.593	-	-	773	12.077	3.257	8.820
Inventaris en apparatuur	899	749	150	-	-	150	899	899	-
Materiële vaste activa	25.508	14.805	10.703	7.174	378	2.231	32.304	17.036	15.268

	<u>31-12-2019</u> EUR	<u>31-12-2018</u> EUR
Vorderingen		
Overige vorderingen	35.575	43.685
Overlopende activa	53.733	52.233
<u>Vorderingen</u>	<u>89.308</u>	<u>95.918</u>

Uitsplitsing:

Inkomend grensverkeer	35.575	43.685
Overige	0	0
<u>Overige vorderingen</u>	<u>35.575</u>	<u>43.685</u>

School maatschappelijk werk (jan-jul)	29.140	33.215
Uitgaand grensverkeer (jan-jul)	0	2.915
Onderwijsspecialisten Kroonpad	0	5.250
Jenaplan Hogeland	0	9.333
Groei SO	24.593	0
Overige	0	1.520
<u>Overlopende activa</u>	<u>53.733</u>	<u>52.233</u>

	<u>31-12-2019</u> EUR	<u>31-12-2018</u> EUR
Liquide middelen		
ABN Amro rek.courant NL54ABNA0435720755	2.265.038	2.425.776
ABN Amro rek.courant NL90ABNA442667558	1.000.874	1.000.000
Rabobank Vermogensrek.NL40RABO1479464481	1.279.930	1.276.814
Rabobank Zakelijkrek. NL31RABO030308776	271	401
Rabobank Doelreserveren NL36RABO3035608199	1.000.111	1.000.000
<u>Liquide middelen</u>	<u>5.546.224</u>	<u>5.702.991</u>

Passiva

Eigen vermogen

	Stand per 31-12-2018	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
	EUR	EUR	EUR	EUR
Algemene reserve	1.697.535	-428.515	-	1.269.020
Bestemmingsreserve Personeel (publiek)	200.000	-	-200.000	-
Bestemmingsreserve Operationeel (publiek)	250.000	-	-250.000	-
Bestemmingsreserve Egalisatie (publiek)	3.057.000	33.000	-	3.090.000
Bestemmingsreserve 'Knelpunt Dekkend Netwerk' (publiek)	485.000	-81.000	-	404.000
Bestemmingsreserve Risico's (publiek)	-	-	450.000	450.000
<u>Eigen vermogen</u>	5.689.535	-476.515	-	5.213.020

· Bestemmingsreserve Egalisatie

Deze reserve is bedoeld om de ontvangen vereveningsbedragen in de jaren 2016 tot met 2020 te egaliseren over de jaren 2016 tot en met 2024. Op basis van een in 2016 vastgesteld schema wordt deze reserve opgebouwd tot en met 2019 en vanaf 2020 tot 2024 afgebouwd.

· Bestemminsreserve Knelpunt Dekkend Netwerk

De opbouw van een Dekkend Netwerk is een belangrijke wettelijke taak van Zeeluwe. Eind 2017 een reserve is gevormd zodat tot en met 2024 jaarlijks extra middelen beschikbaar zijn om dit Netwerk te ontwikkelen. De onttrekking kent een vast schema en bedraagt jaarlijks € 81.000.

· Bestemmingsreserve Risico's

Deze reserve is gevormd op basis van de risicoanalyse welke is opgenomen in paragraaf 2.2.

Voorzieningen

	Stand per 31-12-2018	Dotatie 2019	Onttrekking 2019	Vrijval 2019	Stand per 31-12-2019	Kortlopend deel <1 jaar	Langlopend deel >1 jaar
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Jubilea	-	566	-	-	566	-	566
<u>Voorzieningen</u>	-	566	-	-	566	-	566

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	EUR	EUR
Kortlopende schulden		
Crediteuren	58.910	33.035
OCW subsidie Hoog Begaafdheid	69.799	-
Belastingen en premies sociale verzekeringen	8.994	8.384
Schulden terzake van pensioenen	3.145	2.451
Overige kortlopende schulden	284.676	65.657
Overlopende passiva	11.690	10.550
<u>Kortlopende schulden</u>	<u>437.214</u>	<u>120.077</u>
 Uitsplitsing:		
Loonheffing	8.247	7.753
Nog te betalen premies en verzekeringen	<u>747</u>	<u>631</u>
<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	8.994	8.384
 Uitgaand grensverkeer (aug/dec)	60.790	35.252
(Indexering) groeiregeling SO en SBO	22.566	21.574
Educare	21.529	-
De Kleine prins	14.580	-
VCO Harderwijk 'Op Koers'	32.320	-
Volare 'Opgeven is geen optie'	90.000	-
Overige	<u>42.891</u>	<u>8.831</u>
<u>Overige kortlopende schulden</u>	284.676	65.657
 Accountantskosten	4.416	4.393
Vakantiegeld	<u>7.274</u>	<u>6.157</u>
<u>Overlopende passiva</u>	11.690	10.550

4.6 Verantwoording subsidies (model G)

Model G Verantwoording van subsidies - Model G

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag	Ontvangen	Lasten	Stand	Ontvangst	Lasten in	Vrijval niet	Stand	Prestatie
			van de toewijzing	t/m vorig verslagjaar	t/m vorig verslagjaar	begin verslagjaar	in verslagjaar	verslagjaar	besteed in verslagjaar	ultimo verslagjaar	afgerond?
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	Ja/Nee
subsidie regeling begaafde leerlingen PO en VO	HBL19094	24-9-2019	478.620	-	-	-	119.655	49.856	-	69.799	Nee
Totaal			478.620	-	-	-	119.655	49.856	-	69.799	

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule aflopend ultimo verslagjaar EUR

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag	Ontvangen	Lasten	Stand	Ontvangst	Lasten in	Te
			van de toewijzing	t/m vorig verslagjaar	t/m vorig verslagjaar	begin verslagjaar	in verslagjaar	verslagjaar	verrekenen ultimo verslagjaar
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
			-	-	-	-	-	-	-
Totaal			-	-	-	-	-	-	-

G2-B Verantwoording subsidies met verrekeningsclausule doorlopend tot in een volgend verslagjaar EUR

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag	Ontvangen	Lasten	Stand	Ontvangst	Lasten in	Stand	Saldo nog
			van de toewijzing	t/m vorig verslagjaar	t/m vorig verslagjaar	begin verslagjaar	in verslagjaar	verslagjaar	ultimo verslagjaar	te besteden ultimo
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
			-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal			-	-	-	-	-	-	-	-

4.7 Verbonden partijen

Zeeluwe is een samenwerkingsverband van de volgende 36 schoolbesturen.

1	89155	Hervormde Schoolvereniging te Nijkerk
2	41813	Stichting Ante - openbare en samenwerkingscholen (Dronten, Zeewolde)
3	40888	Stichting Catent
4	42600	Stichting Codenz - Christelijk onderwijs (Dronten, Zeewolde)
5	42596	Stichting De Meent, voor Protestants Christelijk primair onderwijs (Elburg)
6	41671	Stichting EduCare - Christelijk speciaal onderwijs
7	41632	Stichting Florion, Gereformeerd primair onderwijs
8	83579	Stichting Hervormde scholen de Drieslag
9	95395	Stichting Instituut van opvoeding ingesteld door Van Kinsbergen
10	42523	Stichting Interconfessioneel basisonderwijs Zeewolde
11	40400	Stichting Islamitische scholen El-Amal
12	41634	Stichting Jenaplan onderwijs Epe e.o.
13	40950	Stichting Katholiek onderwijs Flevoland-Veluwe
14	30357	Stichting Katholiek onderwijs Zeewolde
15	76806	Stichting Katholiek primair onderwijs Oost-Veluwe
16	42782	Stichting Omniumscholen
17	39912	Stichting Onderwijsgemeenschap 'De Hoeve'
18	41481	Stichting Openbaar primair onderwijs Eem-Vallei Educatief
19	41736	Stichting ProCon, Christelijk primair onderwijs
20	41345	Stichting Proo Noord-Veluwe
21	41337	Stichting Protestants Christelijk onderwijs 'Gelderse Vallei'
22	85476	Stichting VCO Harderwijk-Hierden
23	62129	Stichting Volare
24	71488	Stichting voor Katholiek primair onderwijs Amersfoort en omstreken
25	76819	Stichting VPCO - Protestants Christelijk Onderwijs te Ermelo
26	77456	Stichting Vrijescholen Athena
27	24533	Vereniging CNS, Christelijk basisonderwijs Nunspeet
28	40862	Vereniging CNS Putten, stichting en instandhouding van scholen voor Chr. Nat. Schoolonderwijs
29	40945	Vereniging CorDeo scholengroep
30	83656	Vereniging 'een school met de Bijbel' (Elburg)
31	34893	Vereniging 'Scholen met de Bijbel', Horst & Telgt
32	63039	Vereniging 't Blokhuus
33	84215	Vereniging tot stichting en instandhouding van een school met de Bijbel (Emst)
34	36778	Vereniging tot stichting en instandhouding ener Christelijke school (Oene)
35	86802	Vereniging voor Protestants Christelijk basisonderwijs te Hulshorst
36	90169	Vereniging voor Protestants Christelijk onderwijs Putten

---

4.8 Niet uit balans blijkende verplichtingen

Huurverplichting

Per 1 mei 2018 is Zeeluwe verhuisd naar de Gelreweg 22 in Harderwijk. Zeeluwe is per die datum met Stichting Leerlingenzorg NW Veluwe een huurverplichting voor 70 m2 v.v.o. kantoorruimte aangegaan tot en met 31 oktober 2019. Na het verstrijken van deze periode is deze overeenkomst stilzwijgend voortgezet voor (telkens) één jaar. Opzegging kan met inachtneming van een termijn van drie maanden. De verplichting van de huur, inclusief de bijkomende leveringen, bedraagt op jaarbasis € 9.500.

4.9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van belang zijn hier te melden.

4.10 Toelichting op de staat van baten en lasten

TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Baten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	EUR	EUR	EUR
Rijksbijdragen			
Lumpsum personeel, lichte ondersteuning	3.661.473	3.505.362	3.578.920
Lumpsum materieel, lichte ondersteuning	156.816	153.000	155.632
Schoolmaatsch. werk, lichte ondersteuning	54.624	49.000	50.586
Rijksbijdragen OCW - lichte ondersteuning	3.872.913	3.707.362	3.785.138
Lumpsum personeel, zware ondersteuning	7.693.173	7.340.240	7.517.500
Lumpsum materieel, zware ondersteuning	661.414	660.000	655.677
Overgang zware ondersteuning - verevening	1.107.465	1.087.995	1.656.628
Rijksbijdragen OCW - zware ondersteuning	9.462.052	9.088.235	9.829.805
Geormerkte subsidies	49.856	-	-
Totaal (Rijks)bijdragen OCW	13.384.821	12.795.597	13.614.943
Overige baten			
Overige opbrengsten	1.202	-	1.289
Totaal overige baten	1.202	-	1.289
Totaal baten	13.386.023	12.795.597	13.616.232

Lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	EUR	EUR	EUR
Personeelslasten			
Brutolonen en salarissen	168.603	223.000	153.350
Sociale lasten	29.030	-	25.415
Pensioenpremies	26.960	-	22.131
Totaal lonen en salarissen	224.593	223.000	200.896
Scholing/training	2.328	5.000	2.848
Uitbesteding derden	58.167	50.000	35.303
Uitbesteding Cie onderinstroom	75.451	86.000	74.164
Dotatie voorziening jubilea	566	-	-
Overige personeel gerelateerde kosten	1.750	2.000	1.380
Overige personeelslasten	138.262	143.000	113.695
Totaal personele lasten	362.855	366.000	314.591

Gemiddeld aantal werknemers

In het jaar 2019 waren gemiddeld 2,4300 Wtf in dienst (2018 2,2367 Wtf)

Per 31 december 2019 bestond het personeelsbestand uit een directeur-bestuurder (0,8 Wtf), een beleidsmedewerker (0,8 Wtf), een projectmedewerker (0,4 Wtf) en een managementassistent (0,62 Wtf) is 2,62 Wtf.

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	EUR	EUR	EUR
Afschrijvingen			
ICT	1.308	1.200	799
Meubilair	773	900	679
Overige inventaris en apparatuur	150	400	180
Afschrijvingen	2.231	2.500	1.658

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	EUR	EUR	EUR
Huisvestingslasten			
Huur kantoorruimte	8.784	10.000	18.166
Overige huisvestingskosten	-	-	2.234
Huisvestingslasten	8.784	10.000	20.400

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	EUR	EUR	EUR
Overige instellingslasten			
Klein inventaris	197	500	-
Reproductiekosten/drukwerk	726	7.000	2.102
Kantoorbenodigdheden	2.042	3.000	2.307
Telecommunicatie / ICT	41.107	20.000	13.985
Abonnementen/vakliteratuur	292	500	308
Huishoudelijke kosten	105	500	203
Contributies	1.786	2.000	1.683
Verzekeringen	1.520	2.000	1.520
Vergaderkosten	2.933	11.500	987
Representatie	22	1.000	318
Overige algemene kosten	2.982	18.000	1.185
Uitbesteding administratie	10.784	11.000	10.176
Accountantskosten	8.000	6.000	4.393
Juridisch advies	-	10.000	-
Overig extern advies	34.862	35.000	16.879
Bestuurstoelage/ vacatiegelden	21.027	25.000	18.361
Vergadering aangeslotenen	292	2.000	70
Kosten OPR	15.998	15.000	10.537
Overige bestuurskosten	-	1.500	315
Overige instellingslasten	144.675	171.500	85.329

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	EUR	EUR	EUR
Doorbetalingen aan schoolbesturen			
Overdracht SO	4.507.739	4.366.481	4.474.858
<u>Verplichte afdrachten uit te voeren door OCW op basis van 1 oktober</u>	4.507.739	4.366.481	4.474.858
Overdracht groei SO	204.853	400.000	273.159
Overdracht groei SBO	234.048	-	163.754
<u>Doorbetalingen op basis van 1 februari</u>	438.901	400.000	436.913
Overdracht SBO	-	75.952	8.111
Overdracht grensverkeer	11.063	-30.836	-5.081
Overdracht BAO	7.538.222	7.554.000	6.316.551
Overdracht SMW	54.030	49.000	50.591
Overdracht expertise aan scholen	753.584	766.000	438.809
Overige projecten/budgetten *	44.308	171.000	32.763
<u>Overige doorbetalingen aan schoolbesturen</u>	8.401.207	8.585.116	6.841.744
Doorbetalingen aan schoolbesturen	13.347.847	13.351.597	11.753.515

* Specificatie

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	EUR	EUR	EUR
Doorbetalingen overige projecten/budgetten			
Lasten ouderbetrokkenheid	-	25.000	-
Lasten monitoring	44.308	98.000	32.763
Lasten solidariteit	-	48.000	-
Doorbetalingen overige projecten/budgetten	44.308	171.000	32.763

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria ten laste van het resultaat

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	EUR	EUR	EUR
Controle van de jaarrekening	8.000	-	4.393
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-
	8.000	-	4.393

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de stichting betrokken

Totaal Lasten	13.866.392	13.901.597	12.175.493
Saldo baten en lasten *	-480.369	-1.106.000	1.440.739

* (- is negatief)

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	EUR	EUR	EUR
Financiële baten en lasten			
Rentebaten	4.101	-	6.814
Rentelasten	-247	-	-301
Financiële baten en lasten	3.854	-	6.513
Resultaat *	-476.515	-1.106.000	1.447.252

4.11 Verantwoording wet normering topinkomens

Per 1 januari 2016 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van deze regelgeving.

Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor SWV Zeeluwe is op basis van de nieuwe klassenindeling € 194.000 (2018 €189.000). Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van het toezichthoudend orgaan bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

1a Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x € 1	K. Verkerk
Functie(s)	Directeur- Bestuurder
Aanvang en einde functie vervulling in 2019	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	0,8
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.
Individueel WNT-maximum	155.200
Bezoldiging	
Beloning	71.681
Belastbare onkostenvergoedingen	0
Beloningen betaalbaar op termijn	12.908
Subtotaal	84.589
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totaal bezoldiging	84.589
Motivering indien overschrijding:	
Gegevens 2018	
Duur dienstverband in 2018	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2018 (in fte)	0,8
Bezoldiging 2018	
Beloning	69.616
Belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	11.216
Totaal bezoldiging 2018	80.832
Individueel WNT-maximum 2018	151.200

1c Toezichthoudende topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>	C.J. Windhouwer	P. den Besten	H.A. Diepeveen *
Functie(s)	Voorzitter	Lid bestuur	Lid bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum[8]	29.100	19.400	19.400
Bezoldiging			
Beloning	7.215	4.160	2.000
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Subtotaal	7.215	4.160	2.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totaal bezoldiging	7.215	4.160	2.000
Motivering indien overschrijding:			
Gegevens 2018			
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging 2018			
Beloning	5.260	3.640	2.000
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging 2018	5.260	3.640	2.000
Individueel WNT-maximum 2018	28.350	18.900	18.900

* Een bestuursvergoeding ten bedrag van € 2.000 is overgemaakt aan het schoolbestuur.

1c Toezichthoudende topfunctionarissen (vervolg)

bedragen x € 1	A. Harms *	A.G. Messelink *	K. Oosterbaan *
Functie(s)	Lid bestuur	Lid bestuur	Lid bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1- 31/12
Individueel WNT-maximum[8]	19.400	19.400	19.400
Bezoldiging			
Beloning	2.000	2.000	2.000
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Subtotaal	2.000	2.000	2.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totaal bezoldiging	2.000	2.000	2.000
Motivering indien overschrijding:			
Gegevens 2018			
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging 2018			
Beloning	2.000	2.000	2.000
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging 2018	2.000	2.000	2.000
Individueel WNT-maximum 2018	18.900	18.900	18.900

* Een bestuursvergoeding ten bedrag van € 2.000 is overgemaakt aan het schoolbestuur.

4.12 Overige gegevens

Bestemming van het resultaat

	Resultaat 2019
Algemene reserve (publiek)	-/- € 428.515
Bestemmingsreserve Egalisatie (publiek)	€ 33.000
Bestemmingsreserve Knelpunt Dekkend Netwerk (publiek)	-/- € 81.000
Bestemmingsreserve Personeel (publiek)	-/- € 250.000
Bestemmingsreserve Operationeel (publiek)	-/- € 200.000
Bestemmingsreserve Risico's (publiek)	€ 450.000
Totaalresultaat	-/- € 476.515

Gegevens over de rechtspersoon

Naam	Samenwerkingsverband Zeeluwe
Adres	Gelreweg 22, 3843 AN Harderwijk
Telefoon	0341-740007
E-mailadres	info@zeeluwe.nl
Internetsite	www.zeeluwe.nl
Bestuursnummer	21688
Contactpersoon	Mevr. drs. K. Verkerk
Telefoon	0341-740007
E-mailadres	kverkerk@zeeluwe.nl
BRIN-nummer	PO-2509
KvK-nummer	5910.3256

Gebruikte afkortingen en termen

Schoolsoorten

bao	basisonderwijs
sbo	speciaal basisonderwijs
so	speciaal onderwijs
po	primair onderwijs
vo	voortgezet onderwijs
vso	voortgezet speciaal onderwijs

Overige

cat	Categorie, zwaarte van de so indicatie
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
IB	Intern begeleider
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg
OP	Ondersteuningsplan
OPP	Ontwikkelingsperspectief
OPR	Ondersteuningsplan Raad
SOP	Schoolondersteuningsprofiel
swv	Samenwerkingsverband
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring (tot het sbo of so)
Tommy	Elektronisch systeem om informatie uit te wisselen over toelaatbaarheid, onderinstroom en thuiszitters
VvA	Vergadering van Aangeslotenen
WPO	Wet op het primair onderwijs

Ondertekening door het bestuur

Hierbij verklaren de bestuursleden van Stichting Zeeluwe dat zij de jaarrekening 2019 op 7 april 2020 hebben vastgesteld.

Voorzitter

dhr. C.J. Windhouwer

Toeziend bestuursleden

dhr. P. den Besten

dhr. H.A. Diepeveen

dhr. J. Lindemulder

dhr. A.G. Messelink

dhr. K. Oosterbaan

Uitvoerend bestuurder

mevr. K. Verkerk

Controleverklaring accountant